

Sister Lucy receiving the coveted 'Nari Shakti Puraskar' at the hands of President Pranab Mukerjee.

Prime Minister Narendra Modi having a word with the awardees

A Word from the Sister

A very prominent event in Maher's life in last six months is the presentation of the Nari Shakti Award to it at the hands of India's President. It was the first time Maher's work was recognised in the highest portals of government. Though the award is individual, I regard it as a due recognition of efforts of all Maherites- Maher friends, staff, benefactors, children, women, the press and almost everyone who supported Maher's cause directly or indirectly. Through this Word, I thank them all and hope that their bond with Maher will grow stonger in years to come.

A string of awards and felicitations has followed the conferment of the Nari Shakti Award. I wish to thank all who thought Maher deserved these honours. I feel happy accepting them since it helps Maher to reach even larger population where a tear or two needs to be wiped.

However Maher is blessed with many a gem who deserves such kudos. One of them is Hirabegum Mulla, Maher President, who was this year's recipient of the FICCI Ladies Organisation Award. I congratulate her on this distinction and wish her all the best in her dedication and leadership of Maher.

For Maher investment in its own people is of utmost importance. With this in view, it sent three of its associates -Dr. Pradeep Sharma, Trustee, Dr. Hemant Devasthali, Hon, Advisor , Mr. Sandeep Mhetre, Social Worker, accompanied by two of Maher friends- to attend a programme at the Hartheim Institute, Austria. The participants found the programme to be one of the most rewarding ones they ever attended. The association of Maher with the Hartheim Institute will shortly complete 10 years. Much of the credit for this happy fellowship between the two institutions goes to Dr. Wolfgang Schwaiger, a long-time Maher friend and a man of unlimited energy and affection. I thank him for everything he is for Maher.

Maher has always followed ethical standards in finanacial matters. But now this is on record. GuideStar India, the rating agency, which certifies NGOs based on their level of transparency and public accountability after a rigorous scrutiny of documents, has awarded Maher the NGO Transparency Award 2016. This has certainly been a matter of great satisfaction.

The untimely demise of Jenny Draxlbauer at the age of 32 has shocked every Maherite and left them wondering why such precious life was snatched away from them so abruptly. She will always be in my prayer.

It is always a matter of great pleasure to see Maher children and women wean away from Maher support and settle in life independently on their own. Yet it is equally important for Maher that they retain their bond with Maher and be with Maher in further accomplishing its goals. Kiran, the association of ex-Mahermates, has decided to meet more often and further consolidate itself. I wish them all best.

Maher is in its 20th year. Next year in February it will complete two decades of its social commitment. Yet there are many more miles to go. In that journey we will need to be helped and I am sure the help will always be at hand.

Sister Lucy Kurien
Founder-Director

THE 'NARI SHAKTI AWARD' TRIGGERS OFF AN ALL SIDED PUBLIC APPLAUSE FOR MAHER

At the Dagdu Sheth Halwai Ganapati and the Shivasphurti Pratishthan Award Ceremonies

Sister Lucy received two awards before being presented with the 'Nari Shakti Award' on 8 March, 2016. On 21 February she was presented with the 'Maharani Tararani Award' by the Shivasphurti Pratishthan, Pune. On 3 March, she was felicitated by the B.I. Memorial Foundation, Miraj, for her distinguished social service.

However, the conferment of the 'Nari Shakti Award' on Sister Lucy at the hands of India's president triggered off a series of felicitations and awards for her. The national award happily brought into focus Maher's work before people. Sister Lucy was subsequently felicitated and appreciated at many public fora and gatherings. These were:

1. Prabhat Khabar, Bihar's leading newspaper. (Aparajita Award, 20 March)
2. Shirur Municipal Corporation, Shirur (Civic reception by the corporation, 29 March)
3. People of Avhalwadi (Felicitation, 9 April)

4. Rupa Foundation (Felicitation, 9 April)
5. Global Welfare Association (Memento, 14 May)
6. Budhbhushan Jeevan Gaurav Rajyastariya Puraskar Samiti (Felicitation and Puraskar, 14 May)
7. Dharmaveer Sambhaji Raje Yuva Manch, Vadhu (Felicitation, 18 June)
8. Bharat Swabhimani Mahila Patanjali Yog Samiti & Kisan Panchyat (Memento, 21 June)
9. Dagadusheth Halwai Trust (Late Laxmibai Dagadusheth Halwai Puraskar, Memento and Rs 25000)
10. Kalbhairavnarh Pratishthan, Wadgaonsheri (Felicitation, 19 April)

All these awards and felicitations have greatly encouraged Maher staff, volunteers and well-wishers in their work and strengthened their resolve to support the Maher cause in years to come.

HIRABEGUM MULLA RECEIVES FLO AWARD FOR 'EXCELLENCE IN SOCIAL WORK'

FICCI Ladies Organization (FLO) has awarded Maher President Hirabegum Mulla the coveted FLO Award for 'Excellence in Social Work'. FLO which is a ladies wing of the Federation of Indian Chamber of Commerce and Industry was established in 1983. It has instituted these awards with a view to encouraging women to exploit to the maximum their own human potential as entrepreneurs, business women and lady professionals and serve the community and nation at large through activities of social welfare on the cultural and social fronts.

Every year FLO recognizes the achievements of women who have excelled in their own fields and are icons of inspirations for the society.

The award was presented to her on 18 March 2016.

Hiratai joined Maher in 1998 and became its trustee in 2008. In 2009 she became President of the organisation. A woman who is wholly dedicated to Maher's mission and goals, she has made every

Maherite proud by winning this national award. We congratulate her on this distinction and wish her all best in her work in years to come.

GUIDESTAR INDIA AWARDS TRANSPARENCY CERTIFICATION TO MAHER

Sister Lucy and Hirabegum at the Maher presentation

GuideStarIndia is India's largest, fully searchable database of reliable and comparable information on over 6,500 NGOs. It is an initiative of Civil Society Information Services India (CSIS) which is a trust registered in India.

GuideStar India certifies NGOs based on their level of transparency and public accountability after a rigorous scrutiny carried out by their team of certification experts. The scrutiny is based on verifying financial and legal documents with regard to registration documents, tax returns, FCRA returns, audited financial statements and auditor's reports.

MaHer is happy to report that after due scrutiny of the documents, MaHer has been declared winner of GuideStar India NGO Transparency Award 2016. This certification fully vouched for MaHer's credibility and transparency in its operations.

WITH ITS 19TH ANNIVERSARY, MAHER IS ALL SET TO CELEBRATE ITS TWO DECADES OF SOCIAL COMMITMENT

MaHer celebrated its 19th anniversary on 6 February 2016 with usual zest and fanfare. With those celebrations it came close by one year to completing two decades of social service in the field of welfare of the destitute and homeless in our country.

The function was presided over by Shri. Datta Kohinkar-Patil, Chairman, Pune Vipassana Centre and Trustee, Vishwa Shanti International Foundation, Pune. After he was welcomed by Sister Lucy, David Kranzelbinder, a MaHer well-wisher and a part of the team of Austrian filmmakers who have made a documentary, Sister Heart, on Sister Lucy and her work was felicitated at the hands of the chief guest. This was followed by the screening of the documentary for the guests.

Distribution of the Annual MaHer prizes is a very prominent feature of the MaHer Day. These were declared as follows:

■ Best MaHer Boy: Aman Soy, Jharkhand ■ Best MaHer Girl: Kamal Gawde, Vadhu ■ Best MaHer Employee: Ancy Sabu, Head office, Wadgaonsheri ■ Best MaHer Housemother: Sikunda Topo, Vadhu ■ Best MaHer House: Anand Balsadan, Kendur

In his speech as the chief guest, Mr Dattaji Kohinkar applauded the work Sister Lucy and MaHer were doing, and gave his best wishes to MaHer in its mission. He further said the work Sister Lucy was doing was in the footsteps of such great souls from our history as Mahatma Phule, Savitribai Phule and Dr Babasaheb Ambedkar.

Anniversary guests releasing the CD 'Sister Heart'

Comparing Sister Lucy's work to that of Mother Teresa, Shri Kohinkar said it was high time Sister was awarded Padmashree. He said he and his friends in Pune were planning to write a letter to Prime Minister Narendra Modi in this regard. He concluded by wishing Sister a long and healthy life.

At the anniversary celebrations at Ratnagiri, Project Director Sunil Kamble acquainted the audience with MaHer work and reviewed the activities of the MaHer unit at Ratnagiri. The celebrations concluded with singing songs, reading poems, giving gifts and wishing MaHer a bright future.

EX-MAHERMATES DECIDE TO MEET TWICE A YEAR AND CONSOLIDATE THE ORGANISATION

Thirty Ex-Mahermates attended a meeting held on 12 June 2016 at Vadhu and resolved to strengthen the organisation further. They were welcomed by Mangesh Pol, one of distinguished Mahermates. Sayyad Gaus, another illustrious Mahermate, took a review of the activities of the organisation and related recent developments in MaHer.

The meeting was attended by Sister Lucy who appealed the ex-Mahermates present to contact as many ex-Mahermates as possible and expand the ex-Mahermates' network. She also asked them to meet twice a year and consolidate the organisation. The meeting

established a MaHer Kiran Samiti and elected Pravin as President, Surekha as treasurer and Najuka as Secretary. Harish Avchar asked all the ex-Mahermates to participate in the social work in a big way. Sister Lucy was felicitated on the occasion for all she has been doing for the disadvantaged sections in our society. Surekha Gade presented to MaHer some educational equipment for school-going children.

Besides Sister Lucy, the meeting was attended by Hiratai, Nishikant Dhumale and Harish Avchar.

MAHER RUDELY SHOCKED BY JENNY DRAXLBAUER'S DEMISE AT THE AGE OF 32

Sister planting a sapling in memory of Jenny

It was with utter numbness and shock that Maherites received the news of the death of Jenny Draxlbauer, a close Maher friend and supporter, on 7 April 2016. Jenny who silently worked behind the scenes strengthening the Maher cause in India and abroad visited Maher in January with her husband, Richard, and celebrated their

Yes, Jenny will always be in our heart

recent marriage in the presence of Sister Lucy and Maher children and women. That death came to her at the tender age of 32 further added to everyone's grief and anguish and left them wondering why destiny would take away such precious and dear life from them all of a sudden. Maher joins Jenny's friends and relatives in their grief and prays that her soul may ever rest in peace.

Sister Lucy has very aptly expressed her feelings about Jenny in her condolence letter to her friends and colleagues. Following are some of the excerpts from her letter.

'It's with a heavy heart that I share with you the untimely passing of our dear Jenny Draxlbauer. Since her first visit to Maher in her teens, Jenny has been a tireless champion for Maher everywhere she went and a source of loving support for me.

Jenny was so gentle that she had a nature of an angel and would do anything for Maher. She came to Maher often, staying several months at a time and visiting all of the Maher homes and forming deep friendships with the children and adults wherever she went.

Whether in India, Austria or the U.K., she worked tirelessly for Maher organizing events, designing Maher website and brochures, coordinating events, and more. Jenny took great joy in introducing her friends to Maher and in working with the teachers and students at the Vienna International School for Maher. Yet she never waited for appreciation or expected recognition.

Because Jenny loved India's cultural traditions, she and her husband Richard celebrated their recent marriage in an Indian ceremony at Maher's National Center in January.

Last night, Memorial and Prayer Services for Jenny were held at all of the Maher homes. During the tearful gathering at Vadhu, I explained that as sad as we are all at Jenny's passing, I knew she would never want Maher's children to be sad. Because of their close connection to Jenny, the children have had many questions about Jenny's sudden passing and we are taking great care to talk and be with them during this time of loss and grief.

Jenny will always live in the hearts of all at Maher. Please join me and the Maher family in remembering Jenny's beautiful spirit of life. We offer our deepest condolences to Jenny's husband Richard, who will always have a home at Maher. We wish to extend special comfort to her mother, Sylvie, who has been so kind to Maher over the years. We are holding Jenny's entire family and all who love her in our thoughts and prayers.'

AJITDADA PAWAR VISITS MAHER, DONATES RS 100000

Ajitdada Pawar, ex-Deputy Chief Minister of Maharashtra, had been to Vadhu on 17 June 2016 to attend the death anniversary of Sambhaji Maharaj. On his way back after the anniversary programme, he made it a point to visit Maher and interact with Sister Lucy. He was heartily welcomed at Maher's Vadhu office by Maher children, women and Sister Lucy.

In her interaction with Shri. Pawar, Sister Lucy informed him about Maher work and the problems Maher faced in its work. Shri Pawar showed keen interest in Maher activities and difficulties and said he would certainly like to help.

On behalf of Rashtravadi Yuvak Congress, he donated Rs 100000 to Maher on the occasion. Sister Lucy thanked him for the kind gesture.

The programme was attended by a large number of public figures who included Ashokbabu Pawar, MLA, Shailesh Mohite Patil, Vice President, Rashtravadi Yuvak Congress and others.

MAHER ASSOCIATES ATTEND ONE OF THE MOST CREATIVE PROGRAMMES OF THE HARTHEIM INSTITUTE

This year's 10-day institutional programme (24 May-4 June 2016) at the Hartheim Institute, Linz, Austria, was attended by Dr. Pradeep Sharma, Maher trustee, Dr. Hemant Devasthali, Hon. Maher Advisor and Mr. Sandeep Mhetre, Maher Social Worker. It was, they felt, one of the most educative and creative ones that they had ever attended. They were also accompanied by Maher well-wishers Ms Sadhana Sharma and Ms Neelima Pandit who presented delightful musical and dance performances for the benefit of the Hartheim clients.

Maher has been conducting various activities in cooperation with the Hartheim Institute over the last 10 years. Both institutions are dedicated to the welfare of the physically/ mentally disadvantaged groups in their societies and are known for their utmost sincerity and devotion to their cause.

The programme participants were introduced to the work of the Hartheim Institute through interaction with the clients and caretakers. Most of the clients at the Institute suffered from severe mental and physical challenge, and were not able to communicate with others. Yet the caretakers were seen handling them with great poise and a heartening smile on their face.

The participants also visited a migrant camp and interacted with the migrants on the current migrant issue. It was pleasantly surprising to see the local volunteers doing their best catering to the needs of the migrants.

A visit to an oldage home brought out sharply the difference

Maher delegates with Hartheim clients and volunteers between the oldage homes in India and those in a developed country like Austria.

It was heartening for the participants to know that the Hartheim Institute has travelled a long way from its dreadful background under the Nazi regime which massacred thousands of mentally and physically challenged in cold blood. They were taken to the Hartheim Castle which became a killing centre during the Nazi days.

The 10-day programme was packed to its capacity; yet every moment was joyful and offered a rare learning opportunity to the participants. They felt greatly obliged to both institutions that offered them this wonderful experience. They expressed a special word of thanks to Dr Wolfgang Schwaiger who played a wonderful host to the group and organised the whole programme most

Regional News

MAHARASHTRA

PUNE & SURROUNDINGS

Gaus Sayyad and Mangesh Pol to attend a peace camp in US

Gaus Sayyad and Mangesh Pol, two of Maher's best students, will attend a peace camp in US to be held at Seattle, US, from 19.6.2016 to. 16/12/2016.

The Peace Camp is being organised by the Interfaith Community Sanctuary, based in Seattle, US, which was established in 1999 to promote world peace, and interfaith culture and spirituality.

Gaus (Left) and Mangesh with Sister and Hiratai

Both Gaus Sayyad and Mangesh Pol are two of the best Maher students who are wholly dedicated to the Maher cause and deretmined to promote it.

At Maher Gaus has excelled in dancing performances. He won the Pune University Best NSS Student Award (2011-12) and went to New Delhi to participate in the Republic Day Parade and cultural programme in 2012.

Mangesh Pol performed well in academics. He was named as the best student by Pune University in 2013 where he completed his MBA. Subsequently he started working for Maher.

Both Gaus and Mangesh are living examples of how hard work, devotion and determination could open for one a path of personal development and success. We wish them bon voyage and a rewarding trip.

Summer camp for Pardhi children tries to bring them into mainstream

This year too Maher social workers Anita Bhalerao and Sunil Khaladkar visited Pardhivasti at Shirur and persuaded 29 children to join the Maher summer camp that was oranised at Navjivan Home, Thakarvasti, Kendur from 3 May to 21 May 2016. The purpose of the camp was to wean away the Pardhi children from

begging and roaming aimlessly and enable them to be a part of mainstream.

The summer camp consisted of a daily wholesome routine of prayer, exercise, timely nutritious meals, entertainment and sports. It was packed with a wide range of activities that kept the children fully occupied for a period of about 3 weeks. The children were also taught about the importance of individual hygiene and studies. A few hobby classes for making paper and clay articles were conducted for them as a part of the camp. The camp also included outings to nearby places, including a visit to Katraj zoo. On one of the days children staged a short skit themselves.

Maher underlines the importance of women's economic independence by organising a series of business training courses

Certificates being given away for one of the courses.

Maher does not work merely as a shelter; its final aim is to rehabilitate its residents and enable them to be economically self-sufficient. Toward this aim it is now customary at Maher to organise as many training courses for women as possible. Following are the various courses organised by Maher during the last six months for women:

1. Beauty parlour business: The beauty industry has always been a booming industry whatever the economic conditions in the country since there is ever a need for people to look good and presentable.
  - Four members of the Abhijit Unisex Saloon, Ratnagiri, gave a demonstration to Maher women on 13 February with a view to giving them some tips to regarding the beauty parlour business.
  - Certificates were distributed on 30 January at Kripa Balsadan, Aпти, and on 10 February at Perne Phata to women who

successfully completed a course in Beauty Parlour Business. Both courses were conducted jointly with CAF.

At Aпти where the course was of 4-month duration, certificates were also distributed to the successful participants in the fancy dress and cooking contest. The function was attended by 40 women.

2. Crochet bag making: In view of the increasing demand for crochet bags, a course in crochet bag making was conducted at Vadhu from 11 January to 16 April, 2016. It was attended by 25 women. The certificates were distributed at Vadhu on 20 April, 2016.
3. Cloth bag making: Certificates for this course conducted in association with CAF were distributed on 16 April at Perne Phata. The course was attended by 15 women.

The organisers expressed special thanks to Sarpanch Mr Sainath Walke who made efforts for a free hall for the course. Ms Surekha Waghmare who completed the course through many difficulties at home was felicitated on the occasion.

Mr Walke in his speech paid compliments to Savitribai and Mahatma Phule on their work for women and appealed the course participants to make a good use of their training for their own development. He also appealed for a plastic free society.

4. Lectures on small businesses for women: These lectures were organised by Maher in association with MITCON at Perne Phata and Shikrapur. Both lectures were delivered by Mr Satyajit Kulkarni, Chairman, MITCON. He was joined by Prakash Solanke, Ghanasham Chaudhari and Nilesh Chhadivar. While Mr Kulkarni gave information with regard to the various businesses that women could undertake, Mr Solanke spoke about the marketing opportunities for the products made by women. In his speech, Mr Chaudhari referred to the styles of business of some eminent business houses in India like the Tatas, Birlas and the Ambanis.

The organisation of training programmes was amply supported by various Maher workers. These included Ms Shirly Anthony, Atul Shelke, Sandip Mhetre, Tejaswini Pawar, Vaibhav Pawar and many others. They all tried to make the training programmes as attractive as possible by organising haldi kunku programmes on the occasion of Sankrant. Maher is thankful to them all.

Maher holds rally to consolidate its work among Thakars

Thakars are one of Maharashtra's most backward tribal

A community member receiving a sari

communities and Maher has been working for their development under its Adivasi Kalyan Kendra for the last many years. Yet there is always a need for further consolidation of the movement.

It was with this purpose that Maher workers held a rally of the community on 25 February at Navajivan Vasatigrih at Thakarvasti in Kendur. It was attended by as many as 400 members of the Thakar community and many important public figures.

Maher social worker Anand Sagar addressed the gathering on the work Maher was doing for the Thakar community. He underlined the importance of education and appealed to the audience to enrol their children in Maher school right away. They were also told about the Navjivan Home which was specially created for the youth in the Thakar community. The speakers also underlined the need to consolidate the movement of young people in the community. This was followed by the distribution of sarees and blankets to the community members present. The gathering featured a dance by the womenfolk to the tune of famous Marathi song 'Amhi Thakar Thakar'.

All round 20-day workshop held for 10th standard students

The 20-day workshop held for 10th standard students from 23 March to 11 April 2016 at Vadhu was a clear indication that at Maher efforts were made to shape a child's overall personality and making them into good citizens rather than focusing only on their academic development. The program which was attended by 27 students aimed

Participants listen attentively to one of the speakers at the workshop at equipping students to face the future boldly and courageously as also preparing them for rewarding careers including those offered through various competitive examinations.

The workshop followed a systematic daily routine that included early morning yoga, meditation and evening games. Some of the subjects handled during the course were: conservation of water, gender equality, the importance of ambition in life, the power of mind, sexual development, goal setting, science vs superstition, history of Maharashtra, cooking a nutritious meal, intellectual leadership and philosophical thinking. The programme also included a visit to Vatsalyadham and Maher production unit.

The sessions at the workshop were taken by various members of the staff at Maher. These were: Atul Shelake, Suprabha Alhat, Ramdas T., Ajit Phapale, Netaji Desai, Meghanatai, Marathe, Waghmare, Kedari, Anil Narake, Prashenjti G, Sherly, Savalkar, Athina Nair, Kane, Vikram Bhujbal, Trikali Dalvi and Nishikant Dhumale.

The valedictory function of the workshop took place on 12 April

and was attended by Sister Lucy who underlined the importance of learning in workshops of this kind. The function concluded with a word of thanks to all those who worked hard for its success.

Maher programme urges house mothers to do their best to save water

A programme to urge Maher housemothers to make best efforts to save water was organised by the Dayasagar Home at Bakori on 8 April 2016. The programme assumed importance in view of the severe draught conditions in Maharashtra and the subsequent water scarcity in the state. The programme aimed at educating the housemothers and other women regarding economical use of water and relevant government schemes. It was attended by around 100 women and many local leaders. These included sarpanch, upasarpanch, executive engineer and other important officials.

Mr. Pralhad Warghade, President, Shivsurya Gramin Vikas Sangh, imparted valuable information to the audience regarding the water problem. He pointed out to the lowering of water table and the need for water planning. He deplored the fast depletion of forest area and absence of tree plantation to make up the loss. He also appealed the village youth to come forward to undertake awareness programmes for the economically weaker sections.

The programme which was organised by Suryakant and Sangita Guldevkar, Maher social workers, indicated sensitivity of Maher to the problems of the local population.

Balwadi programmes seek to improve balwadi teaching and tap children's potential

As many as 10 balwadis participated in the social get-together organised by Maher on 1 January 2016 to further improve their working and teaching. In a dress competition, first place was bagged by Adarsh and Balshikshan balwadis; the second and the third were bagged respectively by Ushakal and Jivanjyot balwadis. In the dance competition that followed, the first, second and third place went respectively to the Adarsh, Jivanjyot and Ushakal balwadis. The get-together was attended by Meenakshi Waje and Dharmaraj Waje, respectively sarpanch and upasarpanch of Wajewadi.

In another programme held on 14 June at Vadhu, Sister Lucy shared her experience with teachers working with balwadis, study centres, computer teaching centres and fun schools. She interacted with them on such subjects as social service and teaching skills.

Maher makes it a point to encourage its balwadi children to cultivate

Children proudly displaying their clay articles

various hobbies. In the month of April, there were three balwadi meetings. At a meeting held on 1 April, a discussion was held with balwadi teachers regarding the development of the children. The children were then taught to make small items of clay and paper. At a meeting held on 4 April, Sister Lucy herself interacted with the balwadi teachers on tapping children's potential regarding hobbies and study. In yet another meeting on 9 April, discussion was held on hobby cultivation among the Premalaya children.

A novel idea catches up under Maher leadership

A Maher Abhyasika (study centre) is a novel idea. Implemented under the Vidyalaya project, it brings together various children in local schools and provides them with extra coaching in general studies and homework, thereby dissuading them from dropping out. There are at present as many as 18 Maher study centres scattered in different villages.

Children salute the tricolor on the Hutatma Din

A grand Maher study centre get-together held on 31 January 2016 at a zilla parishad school, Shirur, attracted as many as 400 children who were addressed by Sister Lucy herself. Sister Lucy appreciated efforts of Maher social workers and the children involved in the project.

The programme featured prayer dance and fancy dress competition. Prizes were later distributed to the meritorious participants.

A culinary workshop teaches a varied range of food items to the young and old

A bewildering variety of food items was taught to a select group of 12th standard girl students and the Vatsalyadham women in the course of a culinary workshop at Vadhu that lasted for two weeks from 11 March 2016 to 24 March 2016. Sr. Agnes, Sr. Meena and Sr. Mercy, Sita Soy, Sindhu, Tejasvini, Vaibhav Pawar, Sangita and Athena were the main instructors at the course. Organised under Project Mamatadham, it was attended by 20 women.

The training which began with a prayer was conducted in morning and afternoon sessions. The instructors together taught following food items to the participants during the course of the workshop: vegetable pulao, omlette curry, dal, rice, bhakri, brinjal bhaji, poha, sabudana wada, pickle, fruit salad, chicken curry rice, bread rolls, buns, bread, cakes, sandwiches, idli-chutney and chocolates.

In addition, the participants were also taught to make such utility items as button holes, hooks and stitch loops, flowers, cards, candles, photo frames and paper bags. It was obvious that each trainer had taken a lot of efforts to give their best to the participants.

Sister Agnes with the participants

For the organisers this was their maiden experience; yet it became a totally successful venture.

SPECIAL DAYS

Savitribai Phule Jayanti (3 January 2016, Z.P. Primary school, Apti & Ashakiran Home, Kendur ; 8 January 2016, Vadhu):

Maher children and women always make it a point to celebrate birth anniversary of Savitribai Phule who along with Jyotiba Phule founded the first ever women's school in India. Mr Ramesh Dutonde addressed the gathering at Apti on the importance of girl's education. The programme was attended by approximately 100 children.

At Vadhu, girls belonging to the Champa House staged a skit on Savitribai's life. This was followed by an elocution competition in which Lalu Shaikh, Atul Med and Ashvini Sonawane bagged respectively the first, second and third prize.

At the Kendur programme, 60 children were present. A few girl students expressed their feelings about Savitribai Phule on the occasion.

Matru-Pitru Din (25 February 2016, Z.P. Primary School, Apti)

The purpose of the programme was to tell children about the role of parents in their life and what they could do to keep their parents happy. Responding to the invitation of the organisers, many parents had turned up for the programme. Conducted under the project Kishordham, the function had an emotional touch at the end.

The programme was attended by the Headmistress and some teachers of the ZP School.

International Women's Day

Women flock to attend the programme in a big way

As usual, International Women's Day was celebrated with enthusiasm as follows at various Maher units.

- 8 March 2016, Vadhu: The function was presided over by naib tehasldar Ms Gitanjali Garad Mulik. Film Director and actor Dr Sudhir Nikam also addressed the gathering on the true Indian culture and changing fashions. A few dedicated bachat gut volunteers were also felicitated on the occasion.
- 13 March 2016, Shirur: The Shirur programme was attended by 500 women who took a rally from Market Yard to Sai Garden in Shirur. It also featured prayer dance and street plays.
- 18 March 2016, Kendur: The programme focused on three main factors that promoted women's empowerment- formation of bachat guts, public campaign against female foeticide and availability of bank loans. It was attended by Ms Deepali Shelke, gram panchayat member, Ms Sadhana Ingale, Agricultural Officer, Ahmednagar, Mr Sanjay Kamble, Yerawada jail, Pune and Mr Ankush Parhad, Director, Prerana Bank, Thergaon.
A street play against female foeticide was presented on the occasion. The organisers also felicitated bachat guts that have completed 10 years of their work. The gathering was attended by 700 women.
- 19 March 2016, Shikrapur: The programme was attended by the gram panchayat members, local leaders and over 600 women. The speakers spoke about legal protection to women and importance of education for women. The programme also featured a dance and a street play. A few bachat gut volunteers were felicitated on the occasion for their exemplary dedication to their work.

FESTIVALS

- **Makar Sankrant (15 January 2016, Pachvad, Khed; 23 January 2016, Navjivan Home, Thakarvasti)**

Both programmes were used for giving information regarding Savitribai Phule's life and mission. Both programmes were attended by 30-35 women. The speakers urged women to start bachat guts and speak out openly their mind in public gatherings.

- **Holi (23 March 2016, Krupa Balsadan, Aпти)**

Children collected all waste from nearby places and made a bonfire out of it. As in Ratnagiri, they celebrated Holi with dry colours.

IN BRIEF

Children consign sinful feelings and thoughts to bonfire

- **New year welcomed on its eve (31 December 2015, Vadhu)**

In the true spirit of interfaith principle, the gathering collectively recited excerpts from the Bhagvadgita, Bible and Koran. The children had been asked to write on a piece of paper their own negative personality traits which they later burnt to ashes, thus symbolically destroying them. The function concluded with speakers addressing the gathering on such wholesome topics as love, happiness and non-violence.

- **Homeless migrant workers enquired after and helped by Maher social workers (12 January 2016, Kesnand Road, Wagholi)**

Suprabha Alhat, Sachin Pise and Sukeshvani Sonawane, Maher social workers, visited a hut settlement on the Kesnand Road in Wagholi and enquired after the migrant workers rendered homeless by the government authorities who had demolished their huts constructed illegally. The workers who had migrated in search of work from places like Bhusawal, Vijapur and Jabalpur were also provided with blankets and informed about Maher work. They were urged to keep their children with Maher for their education and security.

- **Various programmes held for the pardhi community (12 January 2016, Pardhi vasti, Shirur; 23 January 2016, Shirur & 28 February 2016, Maher Snehasadan, Shirur)**

A study centre, named as 'Janeev', was opened specially for the children from the Pardhi and Bhil community on 12 January. It has 35 children on its roll. At its inaugural function, parents were given information on health and education of their children.

On 23 January and 28 February, Pardhee gatherings were held at Shirur for creating awareness among them on various social issues. At the 28 February gathering, Bapu Barate of Bajaj Group of Companies spoke on alcohol addiction and appealed the Bhil and Pardhi communities to give up their traditional occupation and live respectably.

- **Aanpaan programme held (16-18 January 2016, Navjivan & Anand Homes)**

In this 3-day programme children were told about aanpaan, a form of Buddhist meditation, and its importance in human life. The programme was attended by 80 children.

- **Presentation organised on personality development (21 January 2016, Navajivan Home, Thakarvasti)**

The presentation was given by Mr Paramveer Malik who showed

some inspirational film clips on the occasion. He and his colleagues- Mr Dhanish and Ms Arpita- also organised some confidence-building games for children as a part of their presentation. The programme, organised under Project Kishordham, was attended by around 80 Mahermates.

■ **Umang Fun School inaugurated (27 Feb 2016, Wadgaonsheri)**

The ceremony was attended by many parents whose children would now attend this new school. Thanks were given on the occasion to Mr Gaikwad who had kindly offered a place to construct a shed for the school.

■ **Boys get an exciting helicopter ride (7 March 2016; Rayat School, Shirur)**

The helicopter ride was organised by Prakash Dhariwal, Maher friend, in celebration of his birthday. He also gifted the children with a cap and a pair of chappals. The programme was attended by Shri. Baburao Pacharane, MLA and others.

■ **Significance of Prayer and Meditation stressed (25 March 2016, Krupa Balsadan Apti)**

While the programme was held against the background of 'Good Friday', it stressed the importance of prayer and meditation in our life. The speakers discussed views of Jesus, Swami Vivekananda and Mahatma Gandhi on this topic and emphasised that science and spiritual knowledge were two sides of the same coin. The programme was attended by 32 children.

■ **Naming ceremonies held**

Priya came to Maher when she was seven months pregnant and in the month of September she gave birth to a baby girl. On 27 February 2016 her daughter was named pari on by Sister Lucy and Hiratai. Around 200 people attended this function.

Usha Bhujbal and Shital Hivrale too got their babies named at Maher on 31 May 2016. Usha's baby boy was named Aryan while Shital's baby girl was named as Sharvari.

Both occasions were very joyous and literally brought life to Maher. There were singing and delicious snacks that changed the whole atmosphere into a festive one.

■ **Maher daughters- Sindhu, Sara, Pinki and Nikita - get married in the presence of Maherites and relatives**

Sindhu came from Kerala and was working at Vatsalyadham for over 4 and a half years where she took loving care of the mentally sick. On 26 May 2016 she got married at Vatsalyadham with Aaspin

who is from Tamil Nadu.

Pinki who stayed at Nana Peth came to Maher at the age of 16. At Maher she received training in such skills as cooking, tailoring and beauty parlor services.

Sara was pregnant when she came to Maher. Her husband had run away after committing a fraud. This incident shook Sara and by the help of railway police, she came to Maher and soon gave birth to a son.

Both Sara and Pinki got married at Vadhu on 19 June 2016.

Another Maher daughter Nikita got married with Sandip Jadhav from Kolhapur on 28 March 2016. The wedding was attended by a large number of public figures and Maherites.

Maher wishes all its newly married daughters and sons-in-law a long, prosperous and caring married life.

■ **Health awareness programme for women held (30 May 2016, Dayasagar Home, Bakori)**

The programme which was conducted under the Pragati and Swavalamban projects was attended by 200 women. It was addressed by Dr Laila Garda and Dr Pallavi of the KEM Hospital, Pune. They imparted valuable information to the women present with regard to menstruation and cancer of the uterus. The programme concluded with a question-answer session.

■ **Street Play on ill-effects of alcohol staged (8 June 2016, Apti)**

The play, organised under the Project Pragati and attended by 80 villagers around, depicted a family which was a victim of ignorance and alcoholism. The play showed how a visit to a deaddiction centre gradually brought about an improvement in the life of an alcoholic member of the family. As expected, the women in the audience who always bore the brunt of their husband's alcoholism, were keen on knowing the deaddiction process.

■ **Anti-superstition programme held (9 June 2016, Dongarvasti and Thakarwadi, Kendur)**

At both programmes, a street play attacking superstition and underlining cleanliness in life was staged by Rohini Rajdeo and her group. The Dongarvasti programme was attended by Swarajya, Rajlaxmi and Dhanalaxmi Bachat Gut members. The Thakarwadi programme was also attended by a large number of villagers.

■ **Maher Council of Ministers formed (18 June 2016; Vadhu)**

The meeting began with a review of work of the existing Ministers.

The brides being blessed by Sister Lucy and Hiratai

The voters pose for a photo after the formation of the cabinet

After Sister Lucy and Hiratai explained the nature of responsibilities of a Minister, willing members of the audience were asked to contest the election. Those elected were assigned their portfolios. The new Maher Council of Ministers with their portfolios is as follows:

- Prime Minister: Kamal Gawde ■ Education: Yogita Arjun
- Health: Sayali Londhe ■ Environment: Puja Badhe
- Culture: Ashutosh Shelar ■ Sports: Shrivatsa Tamang

All the elected members were felicitated at the hands Sister Lucy, Hiratai and others. The event was organised with the help of Maher children and the staff.

■ **Accenture India officials visit Maher, appreciate its activities (18 June 2016, Vadhu)**

Sister Lucy with the Accenture officials

Accenture, a leading global professional services company, has been a close collaborator and supporter of Maher for the last many years. The visiting officials included: Ruhi Ranjan, Mayank Gupta, Gajanan Paturde, Mr Sudhakar, Ms Shilpi, Ruchika Kumar, Atul Kumar, Rahul Murade, Rijul Saini, Prakhar Gautam, Akanksha Nayak and Sainesh Dhar.

Maher President Hirabegum Mulla, Shirly Antony, Divya Yadav, Tejaswini Pawar and a woman beneficiary from Perne Phata spoke on the collaborative activities of Maher with Accenture and thanked the company for its support. On their part, the Accenture guests appreciated Maher work and expressed satisfaction that their aid was being properly used.

Recently appointed Maher ministers were then felicitated at the hands of Sister Lucy and the Accenture guests.

■ **Outings organised to refresh body and mind**

- **7 March 2016, Tulapur:** Tulapur is a village near Vadhu, associated with the last moments of Chhatrapati Sambhaji Maharaj. It is situated at the confluence of the Bhima river and the Indrayani River. Children visited the Sangameshwar temple built on the banks of the confluence. They also enjoyed boating

RATNAGIRI

Ashadeep, Sandhya homes inaugurated

Maher's work at Ratnagiri is expanding fast. On 2 January 2016, two new homes were opened at Hatkhamba, Ratnagiri. Shri Uday Samant, Ratnagiri MLA inaugurated Ashadeep which has been established for the HIV affected children. Sandhya home was

The Jalgaon outing was a hilarious trip in the river. Around 32 children participated in the picnic.

- **18... 2016, Jalgaon:** This was a visit to the house and farm belonging to Mr Kanchan Gajeshwar, Maher architect and well-wisher. The picnic consisted of 48 Maher staff members including 11 foreign volunteers. The visit to the farm and the tasty khandesh food which was served on the banana leaf was a special feature of the trip. On 18th evening, there was wheel chair distribution at the hands of Sister Lucy.
- **12-14 May 2016 ,Shukravar Peth, Pune:** The trip, named Mamachya Gavachi sahal, was organised by Shirish Mohite Seva Mitra Mandal, Shukrawar Peth, Pune. It was attended by 300 children of whom 32 children were from Maher. The camp featured dance and games. They were also given educational material which was sponsored by Jain Sanghatana.
- **7 June 2017, Radisson Hotel, Pune & Orbit Mall, Pune:** More than 60 housemothers participated in the get-together organised at Radisson Hotel, which is one of the starred hotels in Pune. The ousemothers were welcomed very warmly by the Radisson Horel staff. The participants played games after which they moved to the Orbit Mall, which is one of the biggest in Pune, to see the Marathi film Sairat. The movie has received loud applause in Maharashtra and is no 1 box office success.

At the Radisson Hotel

opened at the hands of Bernadette Hill, a long time Maher friend, who had specially came to Ratnagiri to attend the inaugural function.

In his speech Shri Samant appreciated Maher's work and volunteered to help Maher in its project when needed.

The function was attended among others by the sarpanch Mr

The cultural programme at the inauguration

Mahesh Mhap and other Gram Panchayat members as well as Sister Lucy and Hiratai. Vore of thanks was proposed by the Project Manager Sunil Kamble. The proceedings were compered by Sayyad Gaus.

Thanks to Maher, a man abandoned at the roadside rises to a new life

While Maher was established for welfare of destitute women, in the recent past through its Karunalaya project it has rescued many a life of men as well. Had Maher not been beside them in time, they would have almost certainly perished in pain and unmourned at the roadside. This 'reverence for life' philosophy of Maher helped Deepak Janubakshi Phunde regain his life at the hands of Ratnagiri social workers.

Phunde was seen in a dying state in January at the roadside under a bridge in Ratnagiri when Maher workers responded to an unnamed call and approached him to enquire with him about his whereabouts. There were major wounds on his legs and his body was badly stinking. Ratnagiri Project Coordinator Sunil Kamble immediately admitted him to Maher's home for the homeless men at Hatkhamba.

At Maher, over a period of two months, Phunde's health improved thanks to the loving care and proper medicines. The wounds on the legs healed and he regained his mental balance after due psychiatric treatment. Mr. Sunil managed to contact Phunde's family with the help of address details Phunde had given. Within a few days Phunde was reunited with his wife and family who had given up all hope on him.

A life was saved due to persistent efforts of Maher workers- Sunil Kamble, Rupali Kamble, Chandrakant Shembde and Amit Chavan. Hats off to them!

IN BRIEF

■ New project 'Wachanvel' started (27 March 2016)

A group called 'Yes Imagine' visited Maher unit at Ratnagiri and introduced them to the idea behind 'Yes Imagine' and their project 'Wachanvel' which the group leaders said meant 'Read, Dream and Grow'. They handed over as many as 200 books to the Maher children for reading. The children thanked the group leader- Shweta Kesarkar- profusely.

■ Ratnagiri unit visited by the members of the Stree Shakti Group (7 February 2016)

The group which generously donated a refrigerator to the unit had

great time playing with the children and having food with them. The children and the staff of the unit expressed their thanks to the members of the unit for their kind gesture.

■ Workshop organised by Ratnagiri Police (2 June 2016)

This workshop held under the Muskan Abhiyan, launched by the Ratnagiri Rural Police was attended by Sunil and Rupali Kamble of the Maher Ratnagiri Unit. The purpose of the Abhiyan is to trace the missing girls and reunite them with their families.

■ Outing organised (2016, Thibaw Palace, Thibaw Point, Bhagavati Fort, Macchalay and Jaygad fort)

Thibaw palace built in 1910 is one of the major attractions for tourists visiting Ratnagiri. Thibaw point, a kilometer from the palace, offers a panoramic view of Ratnagiri. Bhagvati Fort is located on a small hill that divides the Ratnagiri shore into two parts. Jaygad Fort is located close to Ganpati Pule. Children of Maher Ratnagiri Unit visited these scenic places and enjoyed the outing.

SPECIAL DAYS

■ International Women's Day (8 March 2016)

The Ratnagiri program started with garlanding of Savitribai Phule's photo. Savitribai was the first female teacher in India's first women's school. The Ratnagiri unit felicitated on this day ten Maher women who had proved their excellence in work at Maher. A few girl students spoke on the International Women's Day while Mr Sunil Kamble talked to the gathering on the importance of this day and reason why it should be celebrated.

■ International Tuberculosis Day (24 March 2016)

This day was celebrated at Maher with the participants from Ratnagiri Civil Hospital, Chay Organisation and the District Tuberculosis Centre. One of the participant doctors gave the information on the causes, symptoms and treatment of tuberculosis. This was followed by a rally from the civil hospital to Ratnagiri bus stand. The programme also featured a street play on tuberculosis by the nursing students.

Joining the fight against tuberculosis

■ Birth anniversary of Mahatma Jyotiba Phule (11 April 2016)

The programme started with garlanding Mahatma Phule's photo. This was followed a few girl students as well as Shri Sunil Kamble giving a speech on Mahatma Phule. While Gayatri Tahmankar anchored the programme, thanks were proposed by Neha Panchal.

■ Birth Anniversary of Dr. B. R. Ambedkar (14 April 2016)

On the occasion of the birth anniversary of Dr. Babasaheb Ambedkar, Maher Project Coordinator at Ratagiri, Sunil Kamble, visited the Mahatma Gandhi Primary School, Ratnagiri, and gave a lecture there on the life and mission of Dr. Ambedkar. In his lecture, he urged the students of the school to emulate such qualities of Dr Ambedkar as love for books, pursuing excellence in studies and social commitment. He then presented a copy of his own book, Aaroli, to the school. The school has donated an amount to Maher for which Maher will be grateful to the school.

At Ratnagiri home, the anniversary was celebrated by continuous 3-hour reading of Dr Ambedkar's books by some of the girl students as well as office staff.

■ Birth Anniversary of Chhatrapati Shahu Maharaj (26 June 2016)

After garlanding Shahu Maharaj's photo, Sunil Kamble, Project Coordinator, spoke on the contribution of Shahu Maharaj to the development of all sections of our society. This was followed by a reading of a newspaper article on 'Shahu Maharaj and Agricultural Development'. The significance of Chhatrapati Shahu Maharaj's birth anniversary being observed in Maharashtra as the 'Equality Day' was brought to the notice of the audience.

MIRAJ

'Maher Vishwadeep' completes one year

On its first anniversary, the volunteers at 'Maher Vishwadeep', the home started by Maher a year ago at Miraj in Sangli District of Maharashtra, resolved once again to take Maher work to a larger population and thus bring in more underprivileged people within its network of services.

The function was attended by Sister Lucy, Hirabegum Mulla and as many as 150 Maher wellwishers. Ishwar Hulwan and Shivaji Durgade appreciated Maher's work and said it was very important during the present times when love and tolerance were slowly disappearing. They appealed to the audience to remain a strong support behind Maher in its humanitarian work.

KERALA

International Women's Day celebrated

The International women's day was celebrated by Maher Snehabhavan in cooperation with Milma Co-operative Society, Mulanthuruthy. The programme was inaugurated by the Mulanthuruthy Block Panchayat member Ms. Sudha Rajendran. The gathering was addressed by the Project Manager of Maher Snehabhavan Mr. E.R.Vijayan, Milma Co-Operative Society officer Ms. Susamma and Medical Officer Dr. Saju.

In keeping with the spirit of the International Women's Day, Sister Lucy was felicitated in the month of March under the auspices of the Maher Snehabhavan for being selected for the Stree Shakti Award. The felicitation took place at the hands of the past Mulanthuruthy Block Panchayat President Mr. T.N. Vijayakumar. The function was attended by a large number of public dignitaries.

FESTIVALS

■ Holi (23 March 2016)

The festival began by collecting garbage in the Samarth Nagar, Hatkhamba. It was all dumped at one place and after the puja, it was made into a bonfire. The participants also had made a list of all their negative thoughts which they later consigned to the bonfire thus symbolically destroying them for ever. Shri. Sunil spoke to the children on importance of the Holi festival and its significance in conservation of environment.

■ Rangpanchami (28 March 2016)

In view of the severe draught conditions in Maharashtra, the Maher children this year celebrated the Rangpanchami with dry colour powder, not using water at all. Children had great fun putting the dry colours in each other's face. They all prayed that these colours made their life as colourful and joyful as ever.

■ Gudhipadwa (8 April 2016)

The festival was celebrated by all girls, grandmothers, grandfathers, house mothers and staff at Maher Ratnagiri. A festive gudhi was hoisted on both Maher Balgriha and its new oldage home. The hoisting was followed by a common prayer and exchange of good wishes for the Hindu New Year.

SPECIAL DAYS

■ Savitribai Phule Jayanti (Vetalnagar)

The Miraj programme was attended by 50 women. At this gathering, Vijay Tavar gave information regarding Maher Bachat Guts which he said were best means of promoting women empowerment. He urged women to start small business activities through bachat guts and thus become economically self-dependent.

MISCELLANEOUS

Maher Vishwadeep has been observing various special days vigorously over the first year of its existence. These have included besides Savitribai Phule Jayanti, observance of haldi kunku gettogethers and Environment Day.

19th Anniversary of Maher celebrated by Maher Snehabhavan

The 19th anniversary of Maher was celebrated at Maher Snehabhavan with enthusiasm and hope.

The anniversary programme which was presided over by the Project Director of Maher Snehabhavan Sr. Annamma Jeevanjali,

Shri Vijayan addressing the gathering

was inaugurated by the Mulanthuruthy Block Panchayat vice president Shri.Shaji Madhavan Nair. The key note address was given by Senior Advocate M.R.Rajendran Nair while Mikeala Keepin, Maher friend and volunteer from US, accepted to be the chief guest of the function. The members of Mulanthuruthy Grama Panchayat, Sri.George Mani, Smt.Sani George, Ernakulam Gandhi Bhavan vice chairman Sri. M. Thankappa Menon addressed the gathering while the welcome speech and the vote of thanks were given respectively by Mr.E.R.Vijayan and Mr. Varghese Mathew. The chief guest distributed the prize to the winning group of the personality development class.

Adv. M.R. Rajendran Nair in his speech expressed his desire to sponsor study material for children from the ensuing academic year. The function was attended by many parents and well wishers of Maher.

Sister Lucy invited to Kerala and felicitated by various organisations

Various organisations in Kerala were particularly happy that the Award had been conferred on a woman who belonged to their state. They specially invited her and appreciated her work through felicitation. These organisations included:

1. Indian Senior Chamber of Commerce, Kanhangad
2. Kunnasseri Kudumbayogam

Sister Lucy at one of the felicitations in Kerala

3. Vakkchalil Kudumbayogam
4. GLP School, Chullikara
5. Kanaya Sacred Heart Church, Kanhangad
6. Kolayad Panchayat
7. Kottayam Arch Diocese Kanaya Catholic Congress
8. Kerala Catholic Women's Association & Madampam Forane Church

Maheer is grateful to these organisations for their good words for Sister Lucy and Maheer. We are sure their bond with Maheer will grow stronger in future.

Sr. Annamma Jeevanjali felicitated on her 70th birthday

Sr. Annamma Jeevanjali who is the Project Director of Maheer Snehabhavan celebrated her 70th birthday at Maheer with Maheer children, women and the staff. As she cut the birthday cake, they all wished her many happy returns of the day and appreciated her contribution to Maheer Snehabhavan. E.R. Vijayan, Project Manager, presented Sister with a Maheer memento and paid respects to her dedicated spirit.

As Sister Lucy said 'Annamma is a blessing to Maheer. Her ways are saintly and she is always there for Maheer. She firmly believes in value based education for children for which she has worked hard all her life'

Sister Jeevanjali being felicitated on her 70th Birthday

JHARKHAND

'Ma Ka Ghar' celebrates International Women's Day in a big way

'Ma Ka Ghar', as the Maheer unit in Jharkhand is known, celebrated the International Women's Day on two days- 12 and 13 March.

The celebration on 12th took place at Gomiya village and was attended by as many as 350 women making it a total success. A number of guests made it a point to attend the celebration. These included: Dr Jitendra Kumar, Mr. Dhananjay, Ms Sheela Devi, Ms Madhu Pande, Ms Lalita Devi and others. In addition there were Maheerites from Pune and Ranchi as well as from abroad.

Speakers at the gathering stressed that women are endowed with many natural abilities and they needed to be given equal opportunities so that they can make best use of them for the good of their family, themselves and the society.

Mr Nishikant Dhumale said that the Women's Day this year was special since it was being celebrated against the background of Nari Shakti Award conferred on Sister Lucy. The celebration on 13th was attended by more than 500 women. It featured a rally which was led

by Suprabha Alhat and Nishikant Dhumale of Pune unit of Maheer. The speakers appreciated the fact that the Jharkhand women had now a platform of their own in the form of Maheer. They hoped the platform would now be used to tap their potential.

The programme was attended by Ms Ritu Singh, Ward Representative, Mr Nilkanth, Ward Secretary, Arvind Sinha, Bermo Police Superintendent and many others.

Following the programme, there was a meeting with the members of self-help groups. The purpose was to understand the difficulties

faced by them. The main difficulty related to regular and correct maintenance of registers.

Mahe Phulwa Sangathan goes ahead with its varied programmes for women Mahe Phulwa Sangathan has been undertaking various activities for the uplift of women in Gomia. One of its activities is to train women in various household businesses like tailoring, beauty parlour course and computer operations. It opened its 4th batch on 23 February which was attended by 20 women. The programme was organised by Basant Kishor Minz, Sarita Devi (tailoring teacher) and Basanti Devi. The batch consisted of girl students from 8th, 9th and 10th standard who were determined to learn new skills and be economically self-dependent.

The Sangathan is also going ahead in its work of forming self help groups and training its members in various skills.

New Boys' Home opened

A new home for boys under Ma Ka Ghar was opened at the hands of Mahe well-wisher and friend Sherry Helmke on 8 May 2016 in the presence of Sister Lucy and the staff of Ma Ka Ghar. In keeping with Mahe's interfaith principle, Father Victor and a Hindu priest attended the inauguration ceremony to bless the new house.

Ms Sherry inaugurated the home by cutting a ribbon as a coconut was broken to mark an auspicious beginning.

Sister Lucy said a few words on the occasion. This was followed by a presentation of cultural items by Ma Ka Ghar children.

Children Development Programme held

A programme for children's all round development was held at Dhamdharwa village, Bokaro, from 3 June to 7 June 2016. Attended by 45 boys and girls ranging from 3 to 9 years, the programme was packed with activities ranging from class studies to various cultural activities.

The programme was held at the behest of Sister Lucy who had visited this village on 9 May 2016 and asked the Mahe workers to undertake a programme for children in the village.

The programme was an utter success with parents requesting Mahe workers to organise the programme again. The village is a picture of poverty and located in a thick jungle without proper roads. Basant Minz, Supriya, Runia and Helen, all Mahe workers, have to be credited for organising the programme in a very innovative way and in such a difficult area.

IN BRIEF

■ Tailoring competitions held (7 & 23 January 2016, Ambedkar Colony)

Around 14 women participated in this competition. It was organised

Learning new skills is the only way toward self reliance

by Mahe social workers Ms Sunita, Ms Kindo, Ms Basanti, Ms Sarita and Mr Minz under the auspices of Mahe Training Centre.

■ Eye camp conducted (13 January 2016, Karkat, Vijupada)

The camp was conducted in association with Vision Eye Care, Ranchi. and was attended by 40 children, their parents and the residents of Vijupada.

■ Mahermates participate in the Marathon run (17 January 2016)

Five girls and 8 boys participated in the Marathon Run organised on the Morahabadi playground, Ranchi, as a part of Yuvotsav. The event was organised by Airtel. While the Mahe participants couldn't win any prizes, they completed the run. As is well said, failure is the first step toward success. Keep up the spirit!

■ Sports Camp organised (26-29 January, 2016)

The sports camp included both indoor and outdoor games. It was declared open by Sister Vandana, Principal, Chanhoo School, by releasing balloons in the sky.

■ Rising Star group formed (21 February 2016)

The group will consist of senior boys who would be responsible for efficient management of any event organised under Ma Ka Ghar.

■ Mahe Day celebrated (29 February 2016, Mahe Chanhoo, Ranchi)

The anniversary was attended by Ma Ka Ghar staff, children, Sister Lucy and Mahe's long time friend Dr Wolfgang Schwaiger. It featured presentation of various cultural items by Ma Ka Ghar children. Happily the day coincided with Dr Wolfgang's birthday which was joyfully celebrated by everyone with a birthday song.

■ Innerwheel Club distributes mosquito nets to Mahe children (29 February 2016, Ma Ka Ghar, Chanhoo, Ranchi)

The children sang a thanks giving song for the Innerwheel members. Sister Lucy who was present on the occasion had interaction with the Innerwheel members on the work of Mahe.

■ Children have great time at Bhagwan Birsa Biological Park (29 March 2016, Ranchi) and Ratu Park (31 March 2016)

This is one of the most beautiful zoos in India, located in the lap of a beautiful natural surrounding. The children had great time watching the animals and munching biscuits and chips. Children shortly visited Ratu Park too. Ratu Park is one of the best places to visit in Ranchi and is around 25 kms from Bijupada.

■ Medical check-up camp held (7 June 2016, Dhamdharwa village)

Dhamdharwa is a remote village located in thick forest and hilly areas. Totally devoid of any medical facilities, it has around 90 families living there. The camp was organised by Mahe Phulwa Sangathan with the help of Dr Jirendra Kumar and his staff of Maa Sharade Sevasadan Hospital, Bokaro.

■ Bore well successfully dug (7 June 2016, Dhamdharwa village)

The borewell was dug following Sister Lucy's visit to the village on 9 May 2016. It now provides water to 100 families who earlier used to fetch it from a distance of 3 kms.

मनोगत

गेल्या सहा महिन्यांमधील सर्वात उल्लेखनीय घटना म्हणजे अर्थातच माहेरला राष्ट्रपतींच्या हस्ते मिळालेला 'नारी शक्ती पुरस्कार'. या पुरस्कारामुळे माहेरच्या कामाची नोंद सरकारच्या सर्वोच्च पातळीवर पहिल्यांदाच झाली. माहेरचे हितचिंतक, स्नेही, मुलं, स्त्रिया, वृत्तपत्रे आणि ज्यांनी ज्यांनी माहेरच्या कार्याला आतापर्यंत हातभार लावला आहे त्या सर्वांचा हा गौरव आहे असं मी मानते. या माझ्या मनोगतामार्फत मी या सर्वांना धन्यवाद देते व भविष्यात त्यांचे माहेरशी असलेले संबंध अधिक वृद्धिंगत होतील अशी आशा प्रकट करते.

यानंतर संस्थांचे सत्कार आणि पुरस्कार यांचा जणु ओघच सुरु झाला. माहेरच्या या सन्मानाबद्दल मी या सर्व संस्थांचे आभार मानते. या अशा सन्मानांमुळे माहेरचं काम अधिकाधिक पीडित जनतेपर्यंत जाऊन पोचतं.

अर्थात माहेरमध्ये अशी अनेक माणसं आहेत की ज्यांचा असा गौरव होऊ शकतो. त्यापैकी एक म्हणजे माहेरच्या अध्यक्षा हिराबेगम मुल्ला. फिकी या राष्ट्रीय पातळीवरच्या संघटनेनं त्यांचा नुकताच गौरव केला. याबद्दल मी त्यांचं अभिनंदन करते आणि त्यांना त्यांच्या कामात शुभेच्छा देते.

माणसांमधील गुंतवणुकीचं माहेरला खूप महत्त्व आहे. या उद्देशानं तीन माहेरप्रेमी- डॉ. प्रदीप शर्मा, डॉ. हेमंत देवस्थळी व संदीप म्हेत्रे- यांना माहेरनं या वर्षी ऑस्ट्रेलियातील हार्टहाइम इन्स्टिट्यूटमध्ये अभ्यास भेटीसाठी पाठवलं होतं. ही भेट अतिशय माहितीपूर्ण व फलदायी अशी झाली. माहेर व हार्टहाइम इन्स्टिट्यूट यांच्या सहकार्याला नजिकच्या कालात १० वर्ष पूर्ण होतील. दोन संस्थांच्या या मैत्रीचं श्रेय मोठ्या प्रमाणात माहेरचे जुने मित्र डॉ. वुल्फगॅंग श्वेगर यांना जातं. त्यांना माझे मनापासून धन्यवाद!

वित्तीय बाबतीत माहेरनं नेहमीच नैतिक मूल्यांचं पालन केलं आहे. पण आता याची कागदोपत्री नोंद झाले आहे. गाइडस्टार इंडिया ही संस्था सामाजिक संस्थांची कागदपत्रे तपासून पाहते व त्या आधारे त्यांना पारदर्शकता/कार्यक्षमतेचे प्रमाणपत्र देते. असे हे पारदर्शकतेचे व सचोटीचे प्रमाणपत्र माहेरला या संस्थेकडून मिळालं आहे. ही माहेरप्रेमीयांच्या दृष्टीनं अतिशय आनंदाची व अभिमानाची गोष्ट आहे.

एका बाजूला माहेरबद्दल एवढे चांगलं बोलताना काही क्रूर धके बसतात. जेनी डॅक्सलबॉवर या विदेशी माहेरप्रेमीचा वयाच्या केवळ ३२व्या वर्षी मृत्यु झाला. नियतीनं आपल्या सर्वांमधून एवढ्या लाघवी व प्रेमळ व्यक्तीला का बरं न्यावं याचं सर्व माहेरप्रेमींना कोडं पडलं आहे, आमच्या सर्वांच्या प्रार्थनेत जेनीचं स्थान अढळ आहे.

माहेरमधील मुलं माहेरचा आधार न घेता स्वतःच्या पायावर उभी राहताना सर्वांनाच आनंद आणि समाधान वाटतं. तरीही ध्येयं गाठताना या सर्वांनी माहेरबरोबर असावं हेही तेवढंच खरं आहे. माहेरच्या माजी विद्यार्थ्यांची संघटना, किरण, आता वर्षातून दोनदा भेटेल व संघटना अधिक मजबूत कशी करता येईल याचा विचार करेल.

माहेर सध्या विसाव्या वर्षात पदार्पण करीत आहे. पुढच्या फेब्रुवारीत माहेरला २० वर्ष पूर्ण होतील. तरीही संस्थेला अजून खूप प्रवास करायचा आहे. संस्थेच्या या वाटचालीत तिला खूप मदतीची आवश्यकता पडणार आहे. मला खात्री आहे की अशी मदत नेहमीच उपलब्ध होणार आहे.

धन्यवाद!

-सि. लुसी कुरियन

सिस्टर लुसी यांना राष्ट्रपतींच्या हस्ते 'नारी शक्ती पुरस्कार' प्रदान

सिस्टर लुसींना ८ मार्च २०१६ रोजी राष्ट्रपतींच्या हस्ते दिल्ली येथे जेव्हा 'नारी शक्ती पुरस्कार' मिळाला तेव्हा अर्थातच सर्व माहेरवासी आणि स्नेही यांचे मन अभिमानाने फुलून आले असणार. स्त्रियांच्या- विशेषतः आर्थिकदृष्ट्या निर्बल स्त्रियांच्या- सक्षमीकरणासाठी सातत्याने प्रयत्न करणाऱ्या व्यक्तीस हा पुरस्कार दिला जातो.

याप्रसंगी राष्ट्रपतींनी भारतीयांनी आपली मानसिकता बदलावी व स्त्रियांना अधिकाधिक स्वातंत्र्य द्यावे असे आवाहन केले. असे करणे हे त्यांच्याच हिताचे आहे याकडे त्यांनी उपस्थितांचे लक्ष वेधले.

या प्रसंगी महिला व बाल विकास मंत्री श्रीमती मनेका गांधी म्हणाल्या, 'या पुरस्कारार्थी पैकी प्रत्येकीचे काम प्रेरणादायी असून त्याचा प्रत्येक भारतीयाला अभिमान वाटावा असे आहे. अनेक कठीण प्रसंगांमधून मार्ग काढून समाजामध्ये परिवर्तन घडवून आणण्यासाठी या सर्वजणींनी आपल्या प्रयत्नांची शर्थ केली आहे'

मानपत्र व एक लाख रुपये असे या पुरस्काराचे स्वरूप असून या दिवशी विविध क्षेत्रातील १५ नामवंत महिलांना हा पुरस्कार देण्यात आला. पुरस्कार वितरणाच्या वेळेस सि. लुसींबरोबर हिराबेगम मुल्ला, डॉ. हेमंत देवस्थळी आणि सि. लुसींचे भाउ उपस्थित होते.

नारी शक्ती पुरस्कारामुळे माहेरवर अभिनंदनाचा वर्षाव

नारी शक्ती पुरस्काराच्या आधी सि. लुसींना शिवस्फुटी प्रतिष्ठानचा 'महाराणी ताराणी पुरस्कार' ८ मार्च रोजी अर्पण करण्यात आला होता. तसेच मिरजच्या बी. आय. फौंडेशनतर्फे त्यांचा ३ मार्च रोजी सत्कारही करण्यात आला होता.

तथापि राष्ट्रपतींच्या हस्ते मिळालेल्या नारी शक्ती पुरस्कारानंतर समाजातील सर्व थरांमधून माहेर व सि. लुसी

यांच्यावर अभिनंदनाचा वर्षाव झाला. या राष्ट्रीय पुरस्कारामुळे माहेरचे काम समाजासमोर अधिक प्रकर्षाने आले व विविध संस्थांकडून त्यांच्या कार्याचे कौतुक झाले. यापैकी काही संस्था पुढीलप्रमाणे:

१. प्रभात खबर, बिहारचे अग्रेसर वृत्तपत्र (अपराजिता पुरस्कार, २० मार्च)

२. शिरूर महानगरपालिका, शिरूर (जाहीर सत्कार, २९ मार्च)

३. आव्हळवाडी ग्रामस्थ (सत्कार, ९ एप्रिल)

४. रुपा फौन्डेशन (सत्कार, ९ एप्रिल)

५. ग्लोबल वेल्फेअर असोसिएशन (स्मृतिचिन्ह, १४ मे)

६. बुधभूषण जीवन गौरव राज्यस्तरीय पुरस्कार समिती (सत्कार व पुरस्कार, १४ मे)

७. धर्मवीर संभाजीराजे युवा मंच, वढू (सत्कार, १८ जून)

८. भारत स्वाभिमान महिला पतंजलि योग समिती व किसान पंचायत (स्मृतिचिन्ह, २९ जून)

९. दगडुशेट हलवाई ट्रस्ट (कै. लक्ष्मीबाई दगडुशेट हलवाई पुरस्कार, स्मृतिचिन्ह व रु. २५०००)

१०. काळभैरव प्रतिष्ठान, वडगावशेरी (सत्कार, १९ एप्रिल)

आपल्या राज्यातील महिलेला हा मान मिळाला याचा केरळमधील अनेक संस्थांना रास्त अभिमान वाटला. या संस्थांनी सि. लुसींना खास आमंत्रण देऊन त्यांचा सत्कार केला.

या विविध पुरस्कार व सत्कारांमुळे माहेर कार्यकर्त्यांचा हुरूप वाढला नसल्यास नवल.

उत्कृष्ट सामाजिक कार्यासाठी हिराबेगम मुल्लांना फ्लो पुरस्कार

फिकी या राष्ट्रीय पातळीवरच्या औद्योगिक संघटनेने माहेरच्या अध्यक्षा हिराबेगम मुल्ला यांना १९१६ चा फ्लो पुरस्कार दिला आहे. फिकी या संस्थेची फ्लो ही महिला शाखा असून दर वर्षी विविध क्षेत्रात उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या महिलांना हा पुरस्कार दिला जातो. स्त्रियांनी आपली सुमशक्ती ओळखून तिचा आपल्या स्वतःच्या व आपल्या समाजाच्या विकासासाठी उपयोग करावा व त्यासाठी त्यांना प्रेरणा मिळावी हा या पुरस्कारांमगील हेतु आहे.

हिराताई माहेरमध्ये १९९८ मध्ये रुजू झाल्या. २००८ मध्ये त्या विश्वस्त तर २००९ मध्ये त्या माहेरच्या अध्यक्षा झाल्या. अतिशय अर्पित वृत्तीने त्या तेव्हापासून माहेरसाठी काम करीत असून त्यांना मिळालेल्या या पुरस्कारामुळे सर्व माहेरप्रेमींना अतिशय आनंद झाला आहे. त्यांच्या पुढील कार्यासाठी हार्दिक शुभेच्छा!

गाईडस्टार इंडिया कडून माहेरला पारदर्शकतेचे प्रमाणपत्र

खाजगी सामाजिक संस्थांचे मूल्यांकन करणारी व त्यांच्याबाबत इत्थंभूत माहिती जमवणारी गाईडस्टार इंडिया ही भारतातील एकनावाजलेली संस्था आहे. या संस्थेच्या ६५०० सामाजिक संस्था सदस्य असून या संस्थांचे आर्थिक व कायदेविषयक कागदपत्रे काळजीपूर्वक तपासून ही संस्था पारदर्शकतेचे प्रमाणपत्र देते.

या संस्थेच्या श्रीमती पुष्पा सिंग यांनी माहेरला १७ जून रोजी भेट दिली व या मूल्यांकनाविषयी माहिती दिली. यानुसार संबंधित कागदपत्रे तपासल्यानंतर या संस्थेने माहेरला पारदर्शकतेचे प्रमाणपत्र सादर केले.

माहेरचा १९वा वर्धापनदिन साजरा, आता वाटचाल द्विदशकपूर्तीकडे

नेहमीच्याच उत्साहात माहेरचा १९ वा वर्धापनदिन ६ फेब्रुवारी रोजी साजरा झाला. त्या दिवसापासून सामाजिक सेवेच्या द्विदशकपूर्तीकडे माहेरची वाटचाल सुरु झाली. पुणे विषयना केंद्राचे अध्यक्ष श्री. दत्ता कोहिनकर-पाटील यांनी या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते. 'सिस्टर हार्ट' या माहेरवरील ऑस्ट्रीयन लघुपटाचे एक दिग्दर्शक श्री. डेव्हिड ब्रान्डेलबाईंडर यांचा यावेळी प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. या नंतर हा लघुपट सर्वांना दाखविण्यात आला.

या कार्यक्रमाचे एक प्रमुख वैशिष्ट्य म्हणजे वार्षिक पारितोषिकांचे वितरण. ही पुढीलप्रमाणे वाटण्यात आली. ■ उत्कृष्ट माहेर विद्यार्थी: अमन सॉय, झारखंड ■ उत्कृष्ट माहेर विद्यार्थिनी: कमल गावडे, वढू उत्कृष्ट माहेर कर्मचारी: अँन्सी साबु, माहेर मुख्यालय, वडगावशेरी ■ उत्कृष्ट माहेर गृहमाता: सिकुंदा टोपो, वढू ■ उत्कृष्ट माहेर गृह: आनंद बालसदन, केंदूर

आपल्या भाषणात श्री. दत्ता कोहिनकर-पाटील यांनी माहेरच्या कार्याचे कौतुक केले आणि माहेरला पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या. सि. लुसी या महात्मा फुले, सावित्रीबाई फुले व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या मार्गानेच जात आहेत असे मत मांडून त्यांनी सि. लुसींना पद्मश्री मिळण्यासाठी आपण लवकरच प्रधानमंत्र्यांना एक सामूहिक पत्र लिहिणार आहोत अशी माहिती दिली.

रत्नागिरी येथे झालेल्या वर्धापनदिनाच्या कार्यक्रमात प्रकल्प व्यवस्थापक सुनिल कांबळे यांनी माहेरच्या कार्याची माहिती दिली. गायन, कविता वाचन व भेटवस्तुचे वाटप यानंतर हा कार्यक्रम संपला.

माहेरचे माजी विद्यार्थी वर्षातून दोनदा भेटून संघटना अधिक मजबूत करणार

माहेरच्या माजी विद्यार्थ्यांच्या १२ जूनला झालेल्या सभेमध्ये वर्षातून दोनदा भेटून किरण ही माजी विद्यार्थ्यांची संघटना अधिक सशक्त करण्याचे ठरले. या सभेत मंगेश पोळने सर्वांचे स्वागत केले तर सय्यद गौस याने आतापर्यंत झालेल्या घडामोडींचा आढावा घेतला.

या सभेत सि. लुसी यांनी माहेरच्या अधिकाधिक माजी विद्यार्थ्यांना भेटण्याचा प्रयत्न करावा व या संघटनेचे कार्य अधिक व्यापक करावे असे जमलेल्या सर्वांना आवाहन केले. या सभेत माहेर किरण समितीची

स्थापना करण्यात आली. या समितीचे अध्यक्ष प्रविण, खजिनदार सुरेखा व व कार्यवाह नाजुका असतील असेही यावेळी ठरविण्यात आले.

या सभेला सि. लुसींबरोबर हिराताई, निशिकांत धुमाळे व हरिष अवचर हजर होते. या प्रसंगी सि. लुसींचा त्यांच्या कार्याबद्दल सत्कार करण्यात आला.

जेनी ड्रॅक्सलबॉवरच्या अचानक निधनामुळे माहेरला धक्का

माहेरसाठी अतिशय अर्पित वृत्तीने काम करणारी ऑस्ट्रीयन स्वयंसेविका जेनी ड्रॅक्सलबॉवर हिचे ७ एप्रिल रोजी एकाएकी निधन झाल्याचे वृत्त माहेरप्रेमींना समजल्यावर त्यांना त्याचा अतिशय तीव्र धक्का बसला. जानेवारीतच जेनी आपल्या नवऱ्याबरोबर माहेरमध्ये आली होती व त्यांनी तेथे आपल्या विवाहाचा एक कार्यक्रमही साजरा केला होता. यानंतर या वर्षातच केवळ ३ रव्या वर्षी तिच्यावर मृत्युचा घाला पडला याचे सर्वांना अतिशय दुःख होत आहे. जेनी माहेरसाठी भारतात व परदेशी खूप काम करीत असे. अशा चांगल्या माणसाला नियतीने आपल्यामधून असे अकाली का नेले हे कोणालाच कळनासे झाले आहे.

परमेश्वर जेनीच्या आत्म्याला शांती देवो अशी प्रार्थना करण्यापलिकडे आपण काय करू शकतो?

माहेरप्रेमींसाठी हार्टहाईम इन्स्टिट्यूटकडून भरणे कार्यक्रमाचे आयोजन

डॉ. प्रदीप शर्मा, माहेर विश्वस्त, डॉ. हेमंत देवस्थळी, माहेरचे मानद सल्लागार, संदीप म्हेत्रे, माहेरमधील सामाजिक कार्यकर्ते तसेच साधना शर्मा व नीलिमा पंडित हे माहेरप्रेमी या सर्वांसाठी ऑस्ट्रीयीतील लिंझ येथील हार्टहाईम इन्स्टिट्यूटने एक १० दिवसांचा २४ मे ते ४ जून २०१६ असा भरणे कार्यक्रम आयोजित केला होता.

गेली १० वर्षे माहेर आणि हार्टहाईम इन्स्टिट्यूट यांच्या संयुक्त विद्यमाने अनेक उपक्रमांचे आयोजन केले जात आहे. या दोन्हीही संस्था मानसिक / शारीरिकदृष्ट्या अपंग व्यक्तींसाठी कार्यरत असून सचोटी व कार्यक्षमता याबद्दल त्यांची ख्याती आहे. या कार्यक्रमात सहभागी व्यक्तींना संस्थेची ओळख करून देण्यात आली. त्यासाठी या सहभागी व्यक्तींना संस्थेतील कर्मचाऱ्यांबरोबर संवाद करण्याची मोकळीक देण्यात आली होती. हार्टहाईम इन्स्टिट्यूटमधील बहुतांश प्रवेशित गंभीररीत्या मानसिक व शारीरिक अपंग असून त्यांची संवादक्षमता गेली आहे. तरीही तेथील कर्मचारी आपल्या चेहऱ्यावर स्मितहास्य ठेवून त्या अपंग व्यक्तींची अतिशय प्रेमाने काळजी घेत होत्या.

नाझी कालखंडात अपंग व्यक्तींची निर्दयपणे कत्तल होत होती. पण आता याच देशात त्यांची अतिशय प्रेमाने काळजी घेतली जात होती, हे पाहून आनंद झाला.

या कार्यक्रमात सहभागी व्यक्तींनी एका निर्वासितांच्या छावणीलाही भेट देऊन निर्वासितांबरोबर त्यांच्या प्रश्नांबाबत चर्चा केली. हे सर्व निर्वासित सिरियासारख्या मध्यपूर्वेदेशांमधून आले होते. पण या छावणीत त्यांची उत्तम देखभाल होत होती.

हा दहा दिवसांचा कार्यक्रम म्हणजे काहीतरी नवीन शिकण्याची उत्तम संधी होती. माहेरचे मित्र डॉ. वुल्फगाँग श्वेगर यांनी या कार्यक्रमाचे अतिशय उत्तम आयोजन केले होते. त्यांना याबद्दल खूप धन्यवाद!

अजितदादा पवारांची माहेरला भेट व एक लाख रुपयांची देणगी

संभाजीराजे भोसले यांच्या पुण्यतिथीला महाराष्ट्राचे माजी मुख्यमंत्री वट्टला १७ जून रोजी आले होते. त्यावेळेस त्यांनी माहेरलाही भेट देऊन सि. लुसी यांच्याशी वार्तालाप केला व राष्ट्रवादी युवक संघटनेतर्फे रु. १०००० ची माहेरला देणगी दिली.

माहेरची मुले, स्त्रिया व सि. लुसी यांनी अजितदादांचे हार्दिक स्वागत केले. त्यांच्याशी बातचीत करताना सि. लुसींनी माहेरच्या अडचणींबद्दल श्री. पवारांना सांगितले. त्याबाबत शक्य ती आपण सर्व मदत करू असे त्यांनी सि. लुसींना सांगितले.

सार्वजनिक क्षेत्रातील अनेक व्यक्ती यावेळेस उपस्थित होत्या.

प्रादेशिक वृत्त

म हा रा ढू

■ पुणे शहर व परिसर

गौस सय्यद आणि मंगेश पोळ यांची अमेरिकेतील शिबीरासाठी निवड

उत्कृष्टतेसाठी अनेकवेळा गौरविले गेलेले माहेरचे दोन विद्यार्थी - गौस सय्यद आणि मंगेश पोळ - आता अमेरिकेतील शांतता शिबीराला हजर राहण्यासाठी अमेरिकेला सहा महिने राहणार आहेत. नुकतेच हे दोघे अमेरिकेला रवाना झाले. हे शिबीर सिअंटूल या शहरात १९ जून ते १६ डिसेंबर असे असणार आहे.

नृत्यकलेत गौसला चांगली गती आहे. पुणे विद्यापीठाचे २०११-१२ चे उत्कृष्ट एन.एस.एस. विद्यार्थ्यांचे पारितोषिक त्याने पटकावले होते. त्यानंतर त्याने दिल्लीला जाऊन प्रजासत्ताक परेडमध्ये त्याने भाग घेतला होता.

मंगेशची अभ्यासात चांगली प्रगती आहे. २०१३ मध्ये पुणे विद्यापीठाने उत्कृष्ट विद्यार्थी म्हणून त्याची निवड केली होती. पुणे विद्यापीठातून एम.बी.ए. केल्यानंतर त्यान माहेरसाठी काम करण्यास सुरुवात केली.

कष्ट करण्याची तयारी, निष्ठा व निश्चय असेल तर आपला वैयक्तिक विकास कसा होऊ शकतो याचे उत्तम

उदाहरण या दोघांनी घालून दिले आहे.

मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी पारधी मुलांसाठी शिबीर

यावर्षीही अनिता भालेराव, सुनिल खळदकर इत्यादी माहेर कार्यकर्त्यांनी शिरूर येथील पारधीवस्तीला भेट दिली आणि माहेरच्या उन्हाळी शिबीराला येण्यासाठी २९ मुलांचे मन वळविले. हे शिबीर केंद्र मधील ठाकरवस्तीतील नवजीवन बालसदनात ३ मे ते २१ मे २०१६ असे घेण्यात आले होते. रस्त्यावर भटकणे व भीक मागणे यापासून त्यांना परावृत्त करणे हा या शिबीरामागील एक उद्देश होता.

उन्हाळी शिबीरात दररोज प्रार्थना, व्यायाम, वेळेवर नाश्ता व जेवण, करमणूक आणि खेळ असा योग्य दिनक्रम होता. तीन आठवडे मुले विविध उपक्रमांमध्ये दंग होती. वैयक्तिक स्वच्छता आणि अभ्यासाचे महत्त्व त्यांना यावेळी सांगण्यात आले. तसेच कागदापासून वा मातीपासून वस्तू तयार करणे यासारखे छंदवर्गीही घेण्यात आले. एक दिवस सर्वांना कात्रज प्राणीसंग्रहालयात नेण्यात आले. एकदा मुलांनी एक छोटीशी नाटिकाही सादर केली.

स्त्रियांच्या आर्थिक स्वावलंबनासाठी माहेरकडून विविध प्रशिक्षण कार्यक्रमांचे आयोजन

माहेर निराधार स्त्रियांना केवळ आश्रय देण्यासाठी निर्माण झालेले नाही. त्यांना योग्य प्रशिक्षण देऊन त्यांना त्यांच्या पायावर उभे करून त्यांचे पुनर्वसन करणे हाही माहेर कार्यकर्त्यांचा नेहमी उद्देश असतो, या दृष्टीने गेल्या सहा महिन्यांमधील काही अभ्यासक्रम पुढीलप्रमाणे:

१. ब्यूटी पार्लर चालविणे: देशातील आर्थिक परिस्थिती काहीही असली तरी ब्यूटी पार्लरचा व्यवसाय नेहमी चांगला चालतो. रत्नागिरीतील अभिजीत युनिसेक्स सलून मधील चार कर्मचाऱ्यांनी १३ फेब्रुवारीला माहेरला भेट देऊन या व्यवसायाच्या काही खुबी सांगितल्या.

तसेच ३० जानेवारी रोजी आपटी येथील कृपा बालसदनात तर १० फेब्रुवारी रोजी पेरणे फाटा येथे हा अभ्यासक्रम यशस्वीपणे पूर्ण करणाऱ्या महिलांसाठी प्रमाणपत्र वितरणाचा कार्यक्रम झाला.

या कार्यक्रमाला ४० पेक्षा अधिक महिला उपस्थित होत्या.

२. क्रोशा बॅग तयार करणे: या बॅगांची वाढती मागणी लक्षात घेऊन वट्ट येथे हे प्रशिक्षण ११ जानेवारी ते १६ एप्रिल २०१६ असे ठेवण्यात आले होते. त्याला २५ महिला हजर होत्या. २० एप्रिलला या प्रशिक्षणाची प्रमाणपत्रे वाटण्यात आली.

३. कापडी पिशव्या करणे: क्रॅफ या संस्थेच्या सहकार्याने चाललेल्या या प्रशिक्षणाची प्रमाणपत्रे पेरणे फाटा येथे १६ एप्रिल रोजी वाटण्यात आली.

या उपक्रमासाठी सरपंच साईनाथ वाळके यांच्या प्रयत्नांमधून मोफत जागा उपलब्ध झाली. अनेक अडचणींना तोंड देत सुरेखा वाघमारे यांनी हा कोर्स पूर्ण केला. त्यांचा या प्रसंगी सत्कार करण्यात आला.

श्री. वाळके यांनी या वेळेस सावित्रीबाई व महात्मा फुले यांनी स्त्रियांसाठी केलेल्या कार्याचा गौरव केला व या प्रशिक्षणाचा स्त्रियांनी स्वविकासासाठी उपयोग करावा असे आवाहन केले.

४. महिलांसाठी घरगुती उद्योगांवर व्याख्याने: माहेरने ही व्याख्याने पेरणे फाटा आणि शिरापुर येथे मिटक्रॉन या संस्थेच्या सहकार्याने आयोजित केलेली होती. दोन्हीही व्याख्याने मिटक्रॉनचे अध्यक्ष सत्यजित कुलकर्णी यांनी दिली. महिलांना सुरु करता येतील अशा उद्योगांची श्री. कुलकर्णी यांनी माहिती दिली. त्यांचे सहकारी प्रकाश सोळंके व मिलेश छडीवार यांनी महिलांना निर्माण केलेल्या उत्पादनांचे विपणन केसे करता येईल याची माहिती दिली. घन:शाम चौधरींनी टाटा, बिल्वा व अंबानी यांच्या उद्योगशैलीवर प्रकाश टाकला.

प्रशिक्षणाचा हा कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी शर्ली अँथनी, अतुल शेळके, संदीप म्हेत्रे, तेजस्विनी पवार, वैभव पवार इत्यादींनी प्रयत्न केले. यासाठी हळदी कुंक्रवासारख्या कार्यक्रमांचे आयोजन केले. या सर्वांचे आभार.

ठाकरवस्तीतील कार्य अधिक मजबूत करण्यासाठी माहेरची भव्य सभा

ठाकर वन्य जमात ही महाराष्ट्रातील एक अतिशय मागासलेली जमात असून माहेर या जमातीसाठी तिच्या आदिवासी कल्याण केंद्रातर्फे अनेक वर्षे काम करीत आहे. हे काम अधिक सक्षम करण्यासाठी केंद्रमधील नवजीवन वसतीगृहात २५ फेब्रुवारी रोजी माहेरने मोठी सभा घेतली. या सभेला ४०० लोक हजर होते.

माहेर या जमातीसाठी काय काम करीत आहे हे सांगताना माहेरमधील सामाजिक कार्यकर्ते आनंद सागर यांनी शिक्षणावर जोर दिला व जमलेल्या ठाकर बांधवांना ताबडतोब आपल्या मुलांचे नाव शाळेत घालण्यासाठी सांगितले. नवजीवन वसतीगृह हे खास ठाकर समाजातील युवकांसाठी स्थापन केले आहे हे श्री. सागर यांनी त्यांच्या नजरेला आणून दिले. या समाजातील माहेरचे काम अधिक सक्षम करण्याची गरज आहे हेही विविध वक्त्यांनी आपल्या भाषणात सांगितले.

यानंतर उपस्थित ठाकर बांधवांना साड्या व गरम पांघरूणे वाटण्याचा कार्यक्रम झाला. कार्यक्रमाची सांगता 'आम्ही ठाकर ठाकर' या ठाकर महिलांनी म्हटलेल्या प्रसिद्ध मराठी गीताने झाली.

१०वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी २० दिवसांची सर्वेकष कार्यशाळा

वट्ट येथे तीन आठवडे (२३ मार्च ते ११ एप्रिल २०१६) चाललेल्या या कार्यशाळेवरून हे स्पष्ट होते की माहेरचा भर केवळ शैक्षणिक विकासावर नाही. तर विद्यार्थ्यांची सर्वांगीण प्रगती होऊन ते देशाचे उत्तम

नागरिक झाले पाहिजेत हा यामागचा दृष्टीकोन असतो. या कार्यशाळेसाठी २७ विद्यार्थी उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांना भविष्याला खंबीरपणे तोंड देता यावे व त्यांना याबरोबरच उत्तम करीयरही करता यावे हा या कार्यशाळेचा उद्देश होता.

या कार्यशाळेत योगासने, ध्यानधारणा, खेळ व आहार यांचे योग्य असे वेळापत्रक तयार केले होते. या उपक्रमात चर्चा केले गेलेले काही विषय पुढीलप्रमाणे: पाण्याचे नियोजन, लैंगिक समानता, आयुष्यातील महत्वाकांक्षेचे महत्त्व, मनोबलाचे महत्त्व, लैंगिक बदल, विज्ञान व अंधश्रद्धा, महाराष्ट्राचा इतिहास, समतोल आहार, बौद्धिक नेतृत्व, तात्त्विक विचारधारणा. कार्यशाळेतील मुलांनी वात्सल्यधाम आणि माहेर उत्पादन शालेलाही भेट दिली.

या कार्यशाळेतील विविध सत्रांची जबाबदारी माहेरमधील निरनिराळ्या कर्मचाऱ्यांनी घेतली होती. हे कर्मचारी होते: अतुल शेळके, सुप्रभा आल्हाट, रामदास टी., अजित फापळे, नेताजी देसाई, मेघनाताई, मराठे, वाघमारे, केदारी, अनिल नरके, प्रसनजीत, शेर्ली, सावलकर, अथेना नायर, काणे, विक्रम भुजबळ, त्रिकाली दळवी आणि निशिकांत धुमाळे.

कार्यशाळेचा समारोप सि. लुसीच्या हस्ते करण्यात आला. त्यांनी अशा कार्यशाळांचा आयुष्यात आपल्याला कसा उपयोग होतो ते स्पष्ट केले. नंतर आभार प्रदर्शन होऊन कार्यक्रम संपला.

माहेरच्या कार्यक्रमात गृहमातांना पाणी वाचवायचे आवाहन

बाकोरीतील दयासागर बालसदनाने ८ एप्रिल २०१६ रोजी झालेल्या कार्यक्रमात गृहमातांना राज्यातील दुष्काळाची परिस्थिती लक्षात घेऊन पाणी वाचविण्यासाठी त्यांनी अधिकाधिक प्रयत्न करावे असे आवाहन करण्यात आले. या कार्यक्रमात गृहमाता घरातील पाणी जास्तीतजास्त कसे वाचवू शकतात याबद्दल त्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले. या कार्यक्रमाला १०० स्त्रिया व स्थानिक नेते (सरपंच, उपसरपंच, कार्यकारी अभियंता) उपस्थित होते.

या संबंधात शिवसूर्य ग्रामीण विकास संघाचे अध्यक्ष श्री. प्रल्हाद वारघडे यांनी जलपातळी खाली गेल्याने भविष्यात पाण्याचे नियोजन करणे आवश्यक होणार असल्याचे सांगितले. मोठ्या प्रमाणात होणाऱ्या जंगलतोडीमुळे वृक्षसंवर्धनाची मोठ्या प्रमाणावर आवश्यकता असल्याचे त्यांनी सांगितले. या कामासाठी युवकांनी पुढे येण्यासाठी त्यांनी आवाहन केले.

हा कार्यक्रम सूर्यकांत व संगिता गुलदेवकर यांनी आयोजित केला होता. त्यातून स्थानिक प्रश्नांबाबतची माहेरची संवेदनशीलता कळते.

बालवाडी कार्यक्रमांमधून बालकांचे शिक्षण सुधारण्याचे व त्यांचे सुमगुण शोधण्याचे प्रयत्न

बालवाड्यांमधील शिक्षण व त्यांचे व्यवस्थापन सुधारण्यासाठी माहेरने १ जानेवारी रोजी घेतलेल्या मेळाव्यात १० बालवाड्यांनी भाग घेतला. पेहराव स्पष्ट आदर्श व बालशिक्षण बालवाड्यांनी पहिला क्रमांक मिळवला तर दुसरा व तिसरा क्रमांक अनुक्रमे उषःकाल व जीवनज्योत या बालवाड्यांनी मिळवला. यानंतरच्या नृत्य स्पर्धेत १ला, २रा व ३रा क्रमांक अनुक्रमे आदर्श, जीवनज्योत व उषःकाल बालवाड्यांनी मिळविला. या मेळाव्याला सरपंच मिनाक्षी वाजे व उपसरपंच धर्मराज वाजे उपस्थित होते.

१४ जूनला झालेल्या दुसऱ्या एका कार्यक्रमात सि. लुसींनी बालवाडी, अभ्यासिका, कंप्युटर सेंटर्स व गॅमट शाळा येथील शिक्षकांबरोबर चर्चा केली. त्यात सामाजिक सेवा व अध्यापन कला असे विषयही होते.

बालवाडीतील मुलांना छंदशिक्षण देण्यासाठीही माहेर बालवाड्या प्रयत्नशील असतात. एप्रिल महिन्यात तीन बालवाडी सभा झाल्या. १ एप्रिल च्या सभेत मुलांच्या विकासावर चर्चा झाली. त्यात मुलांना कागद व मातीपासून वस्तु तयार करायला सांगितले होते. एप्रिलच्या सभेत सि. लुसींनी मुलांचे सुमगुण कसे विकसित करता येतील याबाबत बालवाडी शिक्षिकांबरोबर चर्चा केली. अशी चर्चा १ एप्रिलच्या सभेतही झाली.

माहेरची अभिनव कल्पना उचलून धरणाऱा अभ्यासिका मेळावा

माहेर आपल्या अभ्यासिका या अभिनव संकल्पनेची अंमलबजावणी आपल्या विद्यालय या प्रकल्पाखाली यशस्वीरीत्या राबवत आहे. या कल्पनेनुसार स्थानिक शाळांमधील मुलांना एकत्र आणून त्यांना शाळेतील अभ्यासाबाबत परत एकदा वेगळे शिकविले जाते. याचा उद्देश शाळेतील अभ्यासाची मुलांना गोडी लागून त्यांची गळती कमी व्हावी असा आहे. अशा माहेर संचलित निरनिराळ्या गावात विखुरलेल्या १८ अभ्यासिका आहेत.

अशा सर्व अभ्यासिकांमधील मुलांचा भव्य मेळावा ३१ जानेवारी २०१६ रोजी शिरूरमधील जिल्हा परिषदेच्या शाळेत घेण्यात आला. त्याला ४०० मुले उपस्थित होती. या मेळाव्यात केलेल्या भाषणात सि. लुसींनी माहेरच्या समाज कार्यकर्त्यांनी या बाबतीत केलेल्या प्रयत्नांचे तसेच अभ्यासिकेत येणाऱ्या मुलांचे कौतुक केले.

या कार्यक्रमात प्रार्थना नृत्य व पोषाख स्पर्धा घेण्यात आली. त्यात प्रावीण्य मिळविलेल्या मुलांना नंतर बक्षीसे वाटण्यात आली.

पाकक्रिया कार्यशालेत विविध पदार्थांचे प्रशिक्षण

माहेरमधील १२वीच्या मुली व वात्सल्यधाममधील महिला यांच्यासाठी ११ मार्च ते २४ मार्च २०१६

अशी दोन आठवड्यांची पाकक्रिया कार्यशाला घेण्यात आली. त्यात सहभागी व्यक्तींना अनेक पदार्थ तयार करण्याचे शिकविण्यात आले. यात २० जणांनी भाग घेतला. प्रशिक्षक होते: सि. अॅग्रेस, सि. मीना, सि. मर्सी, सीता सॉय, सिंधु, तेजस्विनी, वैभव पवार, संगिता आणि अथेना.

या कार्यशालेत पुढील पदार्थ शिकविण्यात आले: पुलाव, ऑम्लेट करी, दाल, भात, भाकरी, वांग्याची भाजी, पोहे, साबुदाणा वडा, लोणचे, फ्रुट सॅलड, चिकन करी राईस, ब्रेड रोलस, बन्स, ब्रेड, केक, सॅंडविच, इडली चटणी व चॉकलेट.

याशिवाय सहभागी व्यक्तींना नीत्य उपयोगाच्या वस्तु तयार करण्यासही शिकविण्यात आले. यात फुले, मेणबत्त्या, कागदी पिशव्या इत्यादींचा समावेश होता.

विशेष दिवस

सावित्रीबाई फुले जयंती (३ जानेवारी २०१६, जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, आपटी आणि आशाकिरण गृह, केंदूर; ८ जानेवारी २०१६, वढू)

ज्यांनी ज्योतिबा फुले यांच्याबरोबर देशामधील पहिली मुलींची शाळा सुरु केली अशा सावित्रीबाई फुले यांची जयंती माहेरमधील मुले व स्त्रिया आवर्जून साजरी करतात. यासाठी आपटी येथे भरलेल्या मेळाव्यात रमेश डुतोंडे यांनी मुलींच्या शिक्षणाचे महत्त्व सांगितले. या कार्यक्रमाला १०० मुले उपस्थित होती.

वढूतील कार्यक्रमात चंपा सदानातील मुलींनी सावित्रीबाईंवर छोटीशी नाटिका सादर केली. यानंतर झालेल्या वक्तृत्व स्पर्धेत लालू शेख, अतुल मेड व अश्विनी सोनावणे यांनी अनुक्रमे पहिले तीन क्रमांक पटकावले.

केंदूर मधील कार्यक्रमाला ६० मुले उपस्थित होती. यावेळी काही मुलींनी सावित्रीबाईंबद्दल आपले विचार मांडले.

मातृ-पितृ दिन (२५ फेब्रुवारी २०१६, जि. प. प्राथमिक शाळा. आपटी)

आपल्या आयुष्यातील आई-वडीलांचे महत्त्व मुलांना समजावून सांगणे व त्यांना आनंदी ठेवण्यासाठी आपण काय करू शकतो ते त्यांना सांगणे हा या कार्यक्रमाचा उद्देश होता. निमंत्रणांना मान देऊन अनेक आई-वडीलही या कार्यक्रमाला हजर होते. किशोरधाम या प्रकल्पाखाली हा कार्यक्रम घेण्यात आला. कार्यक्रमाच्या अखेरीस श्रोते काहीसे भावुक झाले होते.

कार्यक्रमाला शाळेच्या मुख्याध्यापिका व काही शिक्षक हजर होते.

आंतरराष्ट्रीय महिला दिवस

आंतरराष्ट्रीय महिला दिवस नेहमीप्रमाणेच उत्साहात पार पडला.

■ ८ मार्च २०१६. वढू: नायब तहसिलदार गीतांजली मुळीक यांनी कार्यक्रमाचे अध्यक्षपद भूषविले. यावेळेस भारतीय संस्कृति आणि बदलत्या फॅशन या विषयावर चित्रपट दिग्दर्शक व अभिनेते डॉ. सुधीर निकम यांनी आपले विचार मांडले. यानंतर पाहुण्यांच्या हस्ते सेवा वृत्तीने काम करणाऱ्या बचत गटातील काही महिलांचा सत्कार करण्यात आला.

■ १३ मार्च २०१६, शिरूर: या कार्यक्रमाला ५०० महिला उपस्थित होत्या. त्या सर्वांनी मार्केट यार्ड ते साई गार्डन अशी मिरवणूक काढली. कार्यक्रमात नृत्य व पथ नाट्ये सादर करण्यात आली.

■ १८ मार्च २०१६: महिला सक्षमीकरणात महत्त्वाची भूमिका बजावणाऱ्या तीन घटकांवर या कार्यक्रमात भर होता. ते म्हणजे बचत गटांची निर्मिती, स्त्री भ्रूणहत्येविरोधी मोहीम आणि बँक कर्जाची उपलब्धता. ग्राम पंचायत सदस्य दिपाली शेळके, कृषी अधिकारी साधना इंगळे, येरवडा जेल अधिकारी संजय कांबळे आणि प्रेरणा बँक, थेरगाव, येथिस संचालक इत्यादी व्यक्ती या कार्यक्रमाला हजर होत्या.

यावेळेस स्त्रीभ्रूण हत्येविरोधी एक पथनाट्य करण्यात आले. ज्या बचत गटांना १० वर्षे पूर्ण झाले आहेत त्यांचा यावेळी सत्कार करण्यात आला. या कार्यक्रमाला ७०० पेक्षा अधिक लोक उपस्थित होते.

■ १९ मार्च २०१६, शिरूर: या कार्यक्रमाला ग्राम पंचायत सभासद, स्थानिक नेते आणि ६०० स्त्रिया हजर होत्या. स्त्री शिक्षण आणि स्त्रियांना उपलब्ध कायद्याचे संरक्षण यावर वक्त्यांनी यावेळेस त्यांचे विचार व्यक्त केले. एक नृत्य आणि पथनाट्यही सादर करण्यात आले. तसेच काही कार्यक्षम बचत गटांचा यावेळी सत्कार करण्यात आला.

सण व उत्सव

मकर संक्रांत (१५ जानेवारी २०१६, पाचवड, खेड; २३ जानेवारी २०१६, नवजीवन सदन, ठाकरवस्ती)

या दोन्हीही कार्यक्रमांमध्ये सावित्रीबाई फुले यांचे जीवन व कार्य यावर प्रकाश टाकण्यात आला. यावेळेस स्त्रियांना बचत गट सुरु करण्यासाठी व आपले विचार समाजात मोकळेपणाने मांडण्यासाठी आवाहन करण्यात आले.

होळी (२३ मार्च २०१६, कृपा बालसदन, आपटी)

या दिवशी मुलांनी आजुबाजुचा कचरा गोळा करून त्याची होळी करण्यात आली. होळीचा सण रत्नागिरीप्रमाणेच कोरडे रंग वापरून साजरा करण्यात आला.

थोडक्यात

नव्या वर्षाचे त्याच्या पूर्वसंध्येला स्वागत (३१ डिसेंबर २०१५, वढू)

माहेरच्या आंतरधर्मीय तत्वाला अनुसरून यावेळी भगवद्गीता, बायबल व कुराण या तिन्ही धर्मग्रंथांमधील निवडक परिच्छेदांचे वाचन करण्यात आले. आपल्या स्वभावातील दोषांची यादी करण्यास मुलांना सांगण्यात आले होते व नंतर या याद्या होळीमध्ये जाळण्यात आल्या. कार्यक्रमाच्या शेवटी वक्त्यांनी प्रेम, आनंद व अहिंसा यासारख्या सकारात्मक विषयांवर आपले विचार मांडले.

माहेरच्या कार्यकर्त्यांकडून निर्वासितांची विचारपूस व मदत (१२ जानेवारी २०१६, केसनंद रोड, वाघोली)

माहेरचे कार्यकर्ते सुप्रभा आल्हाट, सचिन पिसे व सुकेश्वनी सोनावणे यांनी ही भेट घेतली व त्यांना गरम पांघरूणे दिली. हे सर्व निर्वासित त्यांच्या झोपड्या स्थानिक अधिकाऱ्यांनी बेकायदेशीर म्हणून पाडल्यामुळे निराधार झाले होते. हे निर्वासित भुसावळ, विजापूर व जबलपूर या शहरांमधून आले होते. त्यांनी त्यांची मुले त्यांच्या शिक्षणासाठी माहेरमध्ये ठेवावीत असे त्यांना सांगण्यात आले.

पारधी समाजासाठी विविध कार्यक्रमांचे आयोजन (१२ जानेवारी २०१६, शिरूर; २३ जानेवारी २०१६ शिरूर आणि २८ फेब्रुवारी २०१६ माहेर स्नेहसदन, शिरूर)

१२ जानेवारी रोजी जाणीव या खास पारधी व भिल्ल समाजातील मुलांसाठी निर्माण केलेल्या अभ्यासिकेचे उद्घाटन करण्यात आले. या अभ्यासिकेत सध्या ३५ मुले आहेत. या कार्यक्रमात मुलांच्या आई-वडीलांना मुलांचे आरोग्य व शिक्षण याची माहिती देण्यात आली.

२३ जानेवारी व २८ फेब्रुवारी रोजी शिरूर येथे पारधी समाजाला सामाजिक प्रश्नांची जाणीव व्हावी यासाठी त्यांचे मेळावे घेण्यात आले. २८ फेब्रुवारीच्या मेळाव्यात बजाज कंपनीतील बापू बराटे यांनी दारूच्या व्यसनाबाबत माहिती दिली व भिल्ल व पारधी समाजाला आपला पारंपारिक व्यवसायाचा त्याग करून आधुनिक जीवन पद्धतीचा स्वीकार करून मानाचे जीवन जगण्यास सांगितले.

आनपान कार्यक्रमांचे आयोजन (१६-१८ जानेवारी २०१६, नवजीवन व आनंद सदन)

या तीन दिवसांच्या शिबीरात मुलांना आनपान या बौद्ध ध्यान धारणेच्या तंत्राची माहिती देण्यात आली. याला ८० मुले उपस्थित होती.

व्यक्तीमत्त्व विकासावर सादरीकरण (२१ जानेवारी २०१६, नवजीवन बालसदन, ठकरवस्ती)

हे सादरीकरण श्री. परमवीर मलिक यांनी तयार केले होते. या सादरीकरणात आत्मविश्वास कमाविण्यासाठी काही खेळांचा समावेश करण्यात आला होता. यात श्री. मलिक यांना त्यांचे सहकारी श्री धनिश व श्रीमती अर्पिता यांची मदत झाली. हा कार्यक्रम किशोरधाम प्रकल्पाखाली घेण्यात आला असून त्याला ८० मुले उपस्थित होती.

उमंग गंमत शाळेचे उद्घाटन (२७ फेब्रुवारी २०१६, वडगावशेरी)

या शाळेत येणाऱ्या मुलांचे आई-वडील या कार्यक्रमाला हजर होते. या शाळेसाठी आवश्यक असलेल्या शेडसाठी ज्या श्री गायकवाड यांनी जागा दिली त्यांचे यावेळी आभार मानण्यात आले.

हेलीकॉप्टरमधील भाराचा आनंद (७ मार्च २०१६, रयत शाळा, शिरूर)

माहेरचे एक स्नेही श्री. प्रकाश धारीवाल यांनी आपल्या वाढदिवसाचे निमित्त साधून मुलांसाठी हा कार्यक्रम आयोजित केला होता. या प्रसंगी त्यांनी प्रत्येक मुलाला एक टोपी व चप्पल अशी भेटही दिली. आमदार श्री. बाबुराव पाचारणे या कार्यक्रमाला उपस्थित होते.

ध्यानधारणा व प्रार्थनेचे महत्त्व (२५ मार्च २०१६, कृपा बालसदन, आपटी)

‘गुड फ्रायडे’ निमित्त ही सभा घेण्यात आलेली असली तरी वक्त्यांनी एकंदरीतच ध्यानधारणा व प्रार्थनेचे आपल्या आयुष्यात काय महत्त्व आहे यावर भर दिला. या संदर्भात त्यांनी स्वामी विवेकानंद, येशू ख्रिस्त व महात्मा गांधी यांच्या या बाबतीतील विचारांचा उहापोह केला व विज्ञान आणि अध्यात्म या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू असल्याचे सांगितले. या कार्यक्रमाला ३२ मुले उपस्थित होती.

नामकरण विधी साजरा

प्रिया माहेर्मध्ये दाखल झाली तेव्हा ती सात महिन्यांची गरोदर होती. तिने सप्टेंबर १९१५ मध्ये मुलीला जन्म दिला. २७ फेब्रुवारी रोजी सि. लुसी व हिराताई यांनी या मुलीचे नाव पारी असे ठेवले. या कार्यक्रमाला २०० लोक हजर होते.

उषा भुजबळ व शीतल हिवराळे यांच्याही मुलांची नावे माहेरमध्ये ३१ मे २०१६ रोजी ठेवण्यात आली. उषाच्या मुलाचे नाव आर्यन तर शीतलच्या मुलीचे नाव शर्वरी असे ठेवण्यात आले दोन्हीही प्रसंग अतिशय आनंदाचे होते. गाणी व स्वदिष्ट पदार्थ यामुळे एखाद्या सणाचे वातावरण निर्माण झाले होते.

चार माहेरकन्यांचा विवाह संपन्न

केरळ मधून आलेली सिंधू वात्सल्यधाममध्ये मनोग्रस्तांसाठी अतिशय प्रेमाने काम करीत होती. तामिलनाडू मधून आलेल्या आस्पिनशी तिचा २६ मे २०१६ मध्ये वात्सल्यधाम येथे विवाह झाला.

पिंकी माहेरमध्ये केवळ १६ वर्षांची असताना आली. माहेरमध्ये तिला पाकक्रिया, शिवणकाम व ब्युटी पार्लरचे काम अशा गोष्टींचे प्रशिक्षण देण्यात आले.

सारा माहेरमध्ये आली तेव्हा गरोदर होती. एका लाचलुचपतीच्या प्रकरणात नवरा फरार झाला होता. ही

घटना हा साराला मोठा धक्का होता. रेल्वे पुलीसांच्या मदतीने सारा माहेरला पोचली.

सारा आणि पिंकी या दोघींचा विवाह १९ जून २०१६ रोजी वढू येथे साजरा झाला.

अजून एक माहेर कन्या निकीता हीचा विवाह कोल्हापूरच्या संदीप जाधवशी मोठ्या उत्साहात २८ मार्च रोजी पार पडला. या समारंभाला मोठ्या प्रमाणात सार्वजनिक कार्यकर्ते वधु वराला आशीर्वाद देण्यासाठी उपस्थित होते,

महिलांसाठी आरोग्य शिक्षणाचे कार्यक्रम (३० मे २०१६, दयासागर सदन, बाकोरी)

प्रगती व स्वावलंबन या प्रकल्पाखाली घेतल्या गेलेल्या या कार्यक्रमाला २०० मुले उपस्थित होती. पुण्याच्या के.इ.एम. हॉस्पिटलच्या डॉ. लैला व डॉ. पल्लवी यांनी उपस्थित महिलांना या बाबतीत मार्गदर्शन केले. यात मासिक पाळी व गर्भाशयाचा कर्करोग यांच्या माहितीचा समावेश होता. शेवटी प्रश्नोत्तरांचा कार्यक्रम झाला.

दारूच्या दुष्परिणामांवरील पथनाट्य सादर (८ जून २०१६)

प्रगती प्रकल्पाद्वारे सादर झालेल्या या पथनाट्याला ८० महिलांनी हजेरी लावली. या नाट्यात अज्ञान व व्यसनाच्या आहारी गेलेले एक कुटुंब दाखविले होते. तथापि व्यसनमुक्ती केंद्राचा सल्ला घेतल्याने या व्यसनातून या कुटुंबाची कशी सुटका झाली ते या नाटकातून पुढे दाखविले होते. स्त्रियांना नवऱ्याच्या व्यसनाचे परिणाम भोगावे लागत असल्याने त्या व्यसनमुक्तीबाबत अधिक उत्सुकता दाखवित होत्या.

अंधश्रद्धा विरोधी कार्यक्रमाचे आयोजन (९ जून २०१६, डोंगरवस्ती व ठाकरवाडी, केंदूर)

या दोन्ही कार्यक्रमांमध्ये रोहीणी राजदेव आणि तिचे सहकारी यांनी एका बाजूला अंधश्रद्धेवर हल्ला चढविला आणि दुसऱ्या बाजूने जीवनातील स्वच्छतेचे महत्त्व अधोरेखित केले. या कार्यक्रमाला स्वराज्य, राजलक्ष्मी आणि धनलक्ष्मी या बचत गटांचे सभासद हजर होते. ठाकरवाडी कार्यक्रमासाठी चांगली हजेरी होती.

नवे माहेर मंत्रीमंडळ कार्यरत (१८ जून २०१६, वढू)

प्रथमतः सध्याच्या मंत्रीमंडळाने केलेल्या कामाचा आढावा घेतला गेला. त्यानंतर सि. लुसी आणि हिराताई यांनी मंत्र्यांच्या जबाबदाऱ्या काय असतात हे स्पष्ट केले व या जबाबदाऱ्या मान्य असणाऱ्या मुलांनीच मंत्रीपदासाठी उभे राहावे असे सुचविण्यात आले. त्यानंतर निवडणूक होऊन पुढीलप्रमाणे खाती पण निश्चित करण्यात आली:

■ पंतप्रधान: कमल गावड ■ शिक्षण: योगिता अर्जुन ■ आरोग्य: सायली लोंढ ■ पर्यावरण: पूजा बढू संस्कृती ■ क्रिडा: श्रीवास्तव तमंग

सर्व निर्वाचित मंत्र्यांचा सि. लुसी. हिराताई व इतर जमलेले यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. या सर्व कार्यक्रमाचे आयोजन माहेरमधील मुले व कर्मचारी यांनी केले होते.

अॅक्सॅचर कंपनीच्या अधिकाऱ्यांकडून माहेरचे कौतुक (१८ जून २०१६, वढू)

अॅक्सॅचर कंपनीबरोबर माहेर गेली अनेक वर्षे निरनिराळे उपक्रम राबवित आहे. या कंपनीच्या अधिकाऱ्यांनी माहेरला नुकतीच भेट दिली त्यात पुढील जणांचा समावेश होता: रुही रंजन, मयांक गुप्ता, गजानन पातुडें, सुधाकर, शिल्पी, रुचिका कुमार, अतुल कुमार, राहुल मुराडे, रिजुल सैनी, प्रखर गौतम, आकांक्षा नायक आणि सैनेश धर.

यावेळेस हिराताई, शर्ली अँटनी, दिव्या यादव, तेजस्विनी पवार इत्यादींनी अॅक्सॅचर कंपनी व माहेर यांच्यामधील संयुक्तपणे राबविल्या जाणाऱ्या उपक्रमाबद्दल आपले विचार मांडले व कंपनीला धन्यवाद दिले. कंपनीच्या अधिकाऱ्यांनीही माहेरच्या कामाचे कौतुक केले आणि आपण दिलेली मदत योग्य प्रकारे वापरली जात आहे याबद्दल समाधान व्यक्त केले.

यानंतर पाहुण्यांच्या हस्ते नव्या मंत्रीमंडळातील सभासदांचा सत्कार करण्यात आला.

मन व शरीर यांच्या ताजेपणासाठी विविध सहलींचे आयोजन

■ ७ मार्च २०१६, तुळापूर: संभाजी महाराजांच्या अखेरच्या क्षणांशी तुळापूर निगडीत आहे. भिमा आणि इंद्रायणी नद्यांच्या संगमावर हे गाव वसलेले आहे. येथील संगमेश्वर मंदिराला मुलांनी भेट दिली. तसेच नदीवर जाऊन नौकानयनाचा आनंदही लुटला. या सहलीला साधारण ३२ मुले आले होती.

■ १८...२०१६, जळगाव: या सहलीत माहेरचे ४८ कर्मचारी माहेरचे वास्तुशास्त्रज्ञ कांचन गजेश्वर यांच्या घरी गेले होते. यात माहेरच्या ११ विदेशी स्वयंसेवकांचीही समावेश होता. केळीच्या पानावरचे स्वादिष्ट खानदेशी जेवण हे या सहलीचे वेगळे असे वैशिष्ट्य होते. १८ तारखेच्या संध्याकाळी सि. लुसीच्या हस्ते अपंग लोकांना दोन चाकी खुर्च्या वाटण्यात आल्या.

■ १२-१४ मे २०१६, शुक्रवार पेठ, पुणे: हे शिबीर शिरीष मोहिते सेवा मित्र मंडळ, शुक्रवार पेठ यांनी आयोजित केलेली असून त्यात ३२ मुलांनी भाग घेतला होता. त्यात नृत्य व खेळ यांचा समावेश होता. शिबीरासाठी जैन संघटनेने शैक्षणिक साहित्य पुरविले होते.

■ ७ जून २०१६, रॅडिसन हॉटेल व ऑर्बिट मॉल, पुणे: रॅडिसन हॉटेलमधील या मेळाव्यात ६० गृहमातांनी भाग घेतला होता. हॉटेलमध्ये काही खेळ खेळल्यानंतर सर्व गृहमाता पुण्याच्या प्रसिद्ध ऑर्बिट मॉलमध्ये गेल्या. तेथे त्यांना सध्या गाजत असलेला ‘सैराट’ हा चित्रपट दाखविण्यात आला.

रत्नागिरी

आशादीप व संध्या सदानांचे उद्घाटन

रत्नागिरीमधील माहेरच्या कामाने वेग घेतला आहे. २ जानेवारी २०१६ या दिवशी हातखंबा येथे दोन नव्या सदानांचे उद्घाटन झाले. रत्नागिरीचे आमदार उदय सामंत यांनी या दिवशी आशादीप या एच. आय. व्ही. बाधित मुलांसाठीच्या नियोजित सदानांचे उद्घाटन केले तर या कार्यक्रमासाठी खास आलेल्या माहेरच्या जुन्या स्नेही बर्नी हिल यांनी संध्या सदानांचे उद्घाटन केले.

आपल्या भाषणात आमदार सामंत यांनी माहेरच्या कार्याचे कौतुक केले व माहेरला मदत करण्याची तयारी दर्शविली.

सि. लुसी व हिराताई यांच्याखेरीज या कार्यक्रमाला सरपंच महेश म्हाप व त्यांचे पंचायतीतील सहकारी उपस्थित होते. आभार प्रकल्प व्यवस्थापक सुनिल कांबळे यांनी तर कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन गौस सय्यद याने केले.

माहेरच्या प्रयत्नांमुळे रस्त्यावरील परित्यक्त माणसाला जीवदान

माहेर जरी स्त्रियांसाठी स्थापन झालेले असले तरी करुणालयसारख्या प्रकल्पांमधून माहेर अनेक दुर्दैवी पुरुषांच्या देखील मदतीला येत असते. माहेरने अशा पुरुषांची वेळेवर मदत केली नसती तर निश्चितपणे त्यांचे जीवन रस्त्यावरच संपले असते. माहेरच्या या दृष्टीकानामुळेच दीपक फुंडे यांना पुनर्जन्म लाभला.

जानेवारीमध्ये एका माहेर कार्यकर्त्याला फुंडे रस्त्याच्या कडेला एका पुलाखाली पडलेले आढळले. त्यांच्या पायावर जखमा होत्या व अंगाला प्रचंड वास येत होता. रत्नागिरीचे प्रकल्प व्यवस्थापक सुनिल कांबळे यांनी त्यांना ताबडतोब माहेरच्या परित्यक्त पुरुषांच्या सदानात दाखल करून घेतले.

माहेरमध्ये दोन महिन्यांमध्ये योग्य काळजी व औषधे यामुळे फुंडे यांची प्रकृती सुधारली. त्यांच्या जखमा बऱ्या झाल्या व मानसिक संतुलनही सुधारले. सुनिल कांबळे यांना फुंडेच्या नातेवाईकांना शोधण्यात यश आले आणि काही दिवसातच त्यांची त्यांच्या पत्नीबरोबर गाठ झाली. अनेक वेळा शोधण्याचा प्रयत्न केल्यानंतर त्यांच्या कुटुंबाने हाय खाली होती.

सुनिल कांबळे, रुपाली कांबळे, चंद्रकांत शेंबडे व अमित चव्हाण या माहेरच्या कार्यकर्त्यांच्या अविश्रत प्रयत्नांमुळेच एका माणसाला जीवदान मिळाले.

विशेष दिवस

आंतरराष्ट्रीय महिला दिवस (८ मार्च २०१६)

सावित्रीबाई फुले यांच्या प्रतिमेला हार घालून कार्यक्रमाची सुरवात झाली. हिंदुस्थानात मुलींची पहिली शाळा सुरु करण्याचे श्रेय सावित्रीबाईंकडे जाते. या दिवशी रत्नागिरी शाखेने १० माहेरमधील उत्तम कर्मचाऱ्यांचा सत्कार केला. काही मुलींनी या प्रसंगी आपले मनोगत व्यक्त केले. सुनिल कांबळे यांनी या दिवसाचे महत्त्व विशद केले.

आंतरराष्ट्रीय क्षयरोग दिवस (२४ मार्च २०१६)

हा दिन साजरा करण्यासाठी माहेरमध्ये रत्नागिरी सिव्हिल हॉस्पिटल, चाय संघटना व जिल्हा क्षयरोग केंद्रातील लोक आले होते. त्यापैकी एका डॉक्टरने क्षयरोगाची कारणे, लक्षणे व उपाय याची माहिती दिली. यानंतर सिव्हिल हॉस्पिटल ते रत्नागिरी बस स्टँड अशी पदयात्रा काढण्यात आली. यावेळेस नर्सिंगच्या विद्यार्थिनींनी क्षयरोगावर पथनाट्य सादर केले.

महात्मा फुले यांची जयंती (११ एप्रिल २०१६)

महात्मा फुले यांच्या प्रतिमेला हार घातल्यानंतर काही विद्यार्थिनी व सुनिल कांबळे यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. गायत्री ताम्हनकर हिने कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन केले तर नेहा पांचाल हिने आभार प्रदर्शन केले.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती (१४ एप्रिल २०१६)

डॉ. आंबेडकर यांच्या जयंतीला प्रकल्प व्यवस्थापक सुनिल कांबळे यांनी महात्मा गांधी प्राथमिक शाळेत डॉ. आंबेडकरांवर व्याख्यान दिले. या व्याख्यानात त्यांनी मुलांना बाबासाहेबांचे ग्रंथप्रेम, प्रखर अभ्यासू वृत्ती, व सामाजिक जाणीव या गुणांचे अनुकरण करण्यास सांगितले. आरोळी या आपल्या स्वतःच्या पुस्तकाची एक प्रत त्यांनी या वेळेस शाळेला भेट दिली. शाळेने माहेरला देणगी दिली आहे. त्याबद्दल कांबळे यांनी कार्यक्रमात कृतज्ञता व्यक्त केली.

बालसदनात मुलांनी बाबासाहेबांच्या पुस्तकातील उतारे सतत ३ तास वाचून त्यांची जयंती साजरी केली.

छत्रपती शाहू महाराज यांची जयंती (२६ जून २०१६)

शाहू महाराजांच्या प्रतिमेला हार अर्पण केल्यानंतर सुनिल कांबळे यांनी समाजातील सर्व घटकांच्या विकासासाठी शाहू महाराजांनी कसे प्रयत्न केले याची माहिती दिली. यानंतर एका वृत्तपत्रात आलेल्या 'शाहू महाराज व शेतकी व्यवसाय' या लेखाचे सार्वजनिक वाचन करण्यात आले. शाहू महाराजांची जयंती महाराष्ट्रात 'समता दिन' म्हणून साजरी केली जाते याचा यावेळी उल्लेख करण्यात आला.

सण व उत्सव

होळी (२३ मार्च २०१६)

मुलांनी हातखंबा येथील कचरा गोळा करून एका ठिकाणी जमा केला व त्याची होळी करण्यात आली. मुलांनी त्यांच्यातील दोषांची एक यादी तयार केली होती कि जी त्यांनी नंतर होळीत नष्ट केली. अशा प्रकारे त्यांनी आपल्यामधील दोषांचे प्रतिकात्मक निराकरण केले. यावेळी सुनिल कांबळे यांनी होळी व पर्यावरणाचे संरक्षण यावर आपले विचार मांडले.

रंगपंचमी (२८ मार्च २०१६)

महाराष्ट्रामधील दुष्काळाची परिस्थिती लक्षात घेऊन मुलांनी यावर्षी रंगपंचमी कोरडे रंग वापरून खेळली. असे रंग वापरून पाण्याची बचत करतही आपण रंगपंचमीची मजा लुटू शकतो हे यामुळे मुलांच्या लक्षात आले. या रंगांप्रमाणेच आपले जीवनही रंगतदार होऊदे अशी त्यांनी यावेळेस प्रार्थना केली.

गुढीपाडवा (८ एप्रिल २०१६)

रत्नागिरी माहेरमधील सर्व मुले, आज्या, आजोबा गृहमाता व कर्मचारी यांनी हा सण साजरा केला. तेथील वृद्धाश्रम व बालसदनात गुढी उभारण्यात आली होती. त्यानंतर प्रार्थना व नव्या हिंदु वर्षासाठी शुभेच्छा देण्यात आल्या.

थोडक्यात

‘वाचनवेल’ प्रकल्प सुरु (२७ मार्च २०१६)

‘यस इमेजिन’ या नावाच्या गटाने माहेरला भेट दिली आणि आपल्या गटाची व गटातर्फे राबविल्या जाणाऱ्या ‘वाचनवेल’ या प्रकल्पाची माहिती दिली. या प्रकल्पाचा उद्देश ‘वाचा, स्वप्न पहा आणि स्वतःचा विकास करा’ असे आहे. माहेरच्या मुलांना त्यांनी २०० पुस्तके देऊन आपण केवळ वाचाळवीर नाही हे दर्शवून दिले. या गटाच्या प्रमुख श्वेता केसरकर यांचे मुलांनी आभार मानले.

स्त्री शक्ति गटाची रत्नागिरी शाखेला भेट (७ फेब्रुवारी २०१६)

आपल्या भेटीत या गटाने रत्नागिरी शाखेला फ्रिज भेट दिला व मुलांबरोबर खेळ खेळले. यासाठी मुलांनी गट सदस्यांना धन्यवाद दिले.

रत्नागिरी पोलिसांकडून कार्यशाला आयोजित (२ जून २०१६)

ही कार्यशाला रत्नागिरी पोलिसांनी सुरु केलेल्या मुस्कान अभियानातर्फे आयोजित करण्यात आली होती. माहेर शाखेचे सुनिल कांबळे व रुपाली कांबळे या कार्यक्रमाला हजर होते. बेपत्ता झालेल्या मुलींचा शोध घेणे व त्यांना आपल्या कुटुंबात परत पाठविणे हा या अभियानाचा उद्देश असल्याचे पोलिस विभागाने सांगितले.

थिबॉ पॅलेस, थिबॉ पॉइंट, भगवती किल्ला, जयगड किल्ला येथे सहल आयोजित

थिबॉ पॅलेस १९१० मध्ये बांधण्यात आला. रत्नागिरीत येणाऱ्या पर्यटकांसाठी हे एक प्रमुख आकर्षण आहे. रत्नागिरी शहराचे विहंगम दृष्य दाखविणारा थिबॉ पॉइंट हा पॅलेस पासून एक कि.मी. दूर आहे. भगवती किल्ला एका छोट्याशा टेकडीवर असून त्याच्यामुळे रत्नागिरीचे दोन भाग पडतात तर जयगड किल्ला गणपती पुळ्याजवळ वसलेला आहे. मुलांनी या सर्व ठिकाणांना भेट देऊन सहलीचा मनमुराद आनंद लुटला.

मिरज

माहेर विश्वदीपला एक वर्ष पूर्ण

मिरजमधील माहेर विश्वदीपच्या पहिल्या वर्धापनदिनी माहेरच्या कर्मचाऱ्यांनी माहेरचे काम अधिक व्यापक करण्याचा निश्चय केला.

या कार्यक्रमाला सि. लुसी, हिराताई आणि जवळ जवळ १५० माहेरचे हितचिंतक हजर होते. ईश्वर हुलवान आणि शिवाजी दुरगाडे यांनी माहेरच्या कार्याचे कौतुक केले आणि प्रेम व सहिष्णुता नाहीशी होत चाललेल्या सध्याच्या काळात माहेरचे कार्य अतिशय महत्वाचे असल्याचे त्यांनी प्रतिपादन केले. माहेरच्या या मानवी कार्यात आपण सर्वांनी सहभागी होण्याचे त्यांनी यावेळेस सर्वांना आवाहन केले.

विशेष दिवस

सावित्रीबाई फुले जयंती (वेताळनगर)

या जयंतीच्या कार्यक्रमाला ५० महिला हजर होत्या. या सभेत विजय तवर यांनी बचत गटाच्या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण केले. बचत गटांच्या माध्यमातून स्त्रियांचे उत्तम प्रकारे सक्षमीकरण होऊ शकते याकडे त्यांनी उपस्थितांचे लक्ष वेधले. बचत गटांचा उपयोग करून महिलांनी छोटे उद्योग सुरु करावेत व आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी व्हावे असे त्यांनी यावेळेस त्यांना आवाहन केले.

इतर

स्थापना झाल्यापासूनच्या एक वर्षात माहेर विश्वदीप सदानाने अनेक उपक्रम केले. यात पर्यावरण दिन, हळदी कुंकु, मोठ्या व्यक्तींचे स्मरणदिन इत्यादींचा समावेश करता येईल.

केरळ

आंतरराष्ट्रीय महिला दिनाचे आयोजन

मुलनथुरुथी येथील मिलमा सहकारी संस्थेच्या सहकार्याने माहेर स्नेहभवनने हा दिवस साजरा केला. पंचायत सदस्य सुधा राजेंद्रन यांच्या हस्ते या कार्यक्रमाचे उद्घाटन करण्यात आले. या मेळाव्यात माहेरचे प्रकल्प अधिकारी श्री विजयन, मिलमा सहकारी संस्थेच्या अधिकारी सुषमा व वैद्यकीय अधिकारी डॉ. साजु यांची भाषणे झाली.

सि. लुसीना नारी शक्ती पुरस्कार मिळाल्याबद्दल त्यांचा माहेर स्नेहभवनने महिला दिनाचे निमित्त साधून माजी पंचायत सदस्य श्री. विजयकुमार यांच्या हस्ते सत्कार केला.

माहेर स्नेहभवनतर्फे माहेरचा १९ वा वर्धापन दिन साजरा

या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी केरळमधील प्रकल्प संचालक सि. अन्नम्मा जीवांजली या होत्या तर प्रमुख पाहुण्या म्हणून माहेरच्या अमेरिकन स्नेही मिकेला कीपिन या होत्या. मुलनथुरुथी ग्राम पंचायतीचे उपाध्यक्ष श्री. माधवन नायर यांच्या हस्त कार्यक्रमामे उद्घाटन झाले. कार्यक्रमाचे प्रमुख भाषण अॅड. राजेन्द्रन नायर यांनी दिले.

कार्यक्रमाचे स्वागतपर व समारोपाचे भाषण अनुक्रमे श्री. विजयन व मॅथ्यु यांनी दिले. प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते व्यक्तीमत्त्व विकास स्पर्धेत जो गट जिंकला त्याला पारितोषिक देण्यात आले अॅड. नायर यांनी पुढील वर्षापासून मुलांची शैक्षणिक सामग्री प्रायोजित करण्याची जबाबदारी स्विकारली. अनेक मुलांचे आई-वडील व इतर हितचिंतक या सोहळ्याला उपस्थित होते.

सि. लुसी यांचा केरळमध्ये अनेक ठिकाणी सत्कार

सि. लुसीचा जन्म केरळचा असल्याने अनेक केरळवासीना त्यांना पुरस्कार मिळाल्याने अतिशय आनंद झाला व त्यांनी सि. लुसीना त्यांचा सत्कार स्विकारण्याची विनंती केली. यानुसार पुढील संस्थांनी सिस्टर लुसीना आपल्याकडे बोलाविले. या संस्था पुढीलप्रमाणे:

१. इंडियन सिनीयर चेंबर ऑफ कॉमर्स २. कुन्नासरि कुडुम्बायोगम ३. वाक्काचलिल कुडुम्बायोगम ४. जी.एल. पी. स्कूल, चुलिकारा ५. कनया सेक्रेड हाट चर्च, कन्हनगड ६. कोलयाड पंचायत ७. कोट्टायम आर्च डायोसेज / कनया कॅथलिक कॉंग्रेस ८. केरळ कॅथलिक विमेन्स असोसिएशन / मडम्पम फोरेन चर्च या सर्व संस्थांचे माहेर आभारी आहे. माहेरशी असलेले त्यांचे नाते भविष्यात अधिक वृद्धिंगत होईल असा माहेरचा विश्वास आहे.

सि. अन्नम्मा जीवांजली यांचे ७० व्या वाढदिवसाबद्दल अभिष्टचिंतन

माहेर स्नेहभवनच्या प्रकल्प संचालक सि. अन्नम्मा जीवांजली यांनी आपला ७० वा वाढदिवस माहेरमधील मुले, स्त्रिया व कर्मचारी वर्ग यांच्याबरोबर साजरा केला. त्यांनी केककापत असताना त्यांना सर्वांनी शुभेच्छा दिल्या व त्या माहेरसाठी करीत असलेल्या कार्याचा गौरव केला. इ.आर. विजयन यांनी त्यांना यावेळेस माहेरचे स्मृतीचिन्ह भेट दिले.

सि. लुसी म्हणतात की 'अन्नम्मा माहेरला वरदान आहेत. त्यांचे वर्तन एखाद्या साध्वीसारखे असते व माहेरसाठी काम करण्यासाठी त्या नेहमी तत्पर असतात. मूल्याधिष्ठित शिक्षणावर त्यांचा विश्वास आहे व त्यासाठी त्या सतत कार्यरत असतात'

झार खंड

माका घर मध्ये आंतरराष्ट्रीय महिला दिवसाचे उत्साहात आयोजन

मा का घर ने १२ आणि १३ मार्च रोजी आंतरराष्ट्रीय महिला दिवस उत्साहात साजरा केला.

१२ तारखेचा कार्यक्रम गोमीया गावात आयोजित केला होता. यावेळेस ३५० महिला व अनेक पाहुणे उपस्थित होते. यात डॉ. जितेंद्र कुमार, श्री धनंजय, शीला देवी, मधु पांडे, ललिता देवी इत्यादींचा समावेश होता. त्याशिवाय पुणे व रांची मधील तसेच विदेशातील माहेरस्नहीही उपस्थित होते.

स्त्रियांकडे अनेक अंगभूत गुण असतात पण त्यांचा स्वतःसाठी व समाजासाठी उपयोग करून घेण्यासाठी त्यांना योग्य संधी उपलब्ध झाली पाहिजे हा मुद्दा वक्त्यांनी यावेळेस मांडला. यावर्षीचा महिला दिन दिवना मिळालेल्या नारी शक्ती पुरस्काराच्या पार्श्वभूमीवर होत असल्याने त्याचे वेगळे महत्त्व आहे असे निशिकांत धुमाळे यांनी यावेळेस सांगितले.

१३ तारखेच्या कार्यक्रमासाठी ५०० पेक्षा अधिक महिला उपस्थित होत्या. पुणे शाखेच्या सुप्रभा आल्हाट व निशिकांत धुमाळे यांनी यावेळेस एक रॅली काढली होती. माहेरच्या रूपात झारखंडमधील महिलांना एक व्यासपीठ उपलब्ध झाले आहे याचा लोकांना आनंद झाला होता. या व्यासपीठामुळे स्त्रियांचे सुमंगुण समाजासमोर येतील असा विश्वास त्यांनी यावेळेस व्यक्त केला. रितु सिंघ व नीलकंठ, अनुक्रमे प्रभाग प्रतिनिधी व सचिव तसेच पोलिस अधिकारी या कार्यक्रमांला उपस्थित होते.

कार्यक्रमानंतर काही स्वमदत गटाच्या सभासदांची त्यांच्या अडचणी समजून घेण्यासाठी बैठक झाली. अचूक व वेळेवर हिशेब ठेवणे हे काम अवघड असल्याचे त्यांनी यावेळेस सांगितले.

माहेर फुलवा संघटन कडून अनेक महिला कार्यक्रमांचे आयोजन

गोमीयातील महिलांसाठी संघटन अनेक प्रकारचे कार्यक्रम करीत आहे. शिवणकाम, ब्युटी पार्लरचे काम, कंप्युटर सेवा अशी निरनिराळी कौशल्ये त्यांना शिकविणे हा संघटनेच्या अनेक उपक्रमांपैकी एक उपक्रम आहे. २३ फेब्रुवारीला संघटनेने आपल्या ४थ्या बॅचचे उद्घाटन केले. त्याला २० महिला हजर होत्या. बसंत

मिझ, सरिता देवी व बसंती देवी यांनी हा कार्यक्रम आयोजित केला होता. यात ८वी ते १०वी मधील मुलींचा समावेश होता.

नवीन बाल सदनाने उद्घाटन

८ मे २०१६ रोजी मा का घरच्या नवीन बाल सदनाने माहेरच्या स्नेही शोरी हेल्म्क यांच्या हस्ते उद्घाटन झाले. यावेळेस सि. लुसी आणि मा का घरचे कर्मचारी उपस्थित होते. नवीन घराला आशीर्वाद देण्यासाठी फादर व्हिक्टर व हिंदू गुरुजी हजर होते.

श्रीमती शोरी यांनी फित कापून बाल सदनाने उद्घाटन केले. सि. लुसीचे भाषण झाल्यावर मुलांनी त्यांचा सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर केला.

बाल विकास कार्यक्रमाचे आयोजन

बोकारा जिल्ह्यातील धर्मधर्व या खेड्यात ३ ते ७ जून २०१६ या काळात या बाल विकास कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. या कार्यक्रमांला ३ ते ९ वर्षांची ४५ मुले हजर होती. शाळेतील अभ्यासापासून निरनिराळ्या सांस्कृतिक कार्यक्रमांचा यात समावेश होता.

सि. लुसींना या खेड्याला ९ मे रोजी भेट दिली होती व मुलांसाठी असा काही कार्यक्रम हाती घ्यावा असे सुचविले होते.

हा कार्यक्रम संपूर्ण यशस्वी झाला व मुलांचे आई-वडील परत असा कार्यक्रम करावा अशी विनंती करीत आहेत. हे गाव अतिशय हलाखीत जगत असून रस्ते नसलेल्या जंगलात वसलेले आहे. बसंत मिझ, सुप्रिया, रनिया व हेलन या सर्वांकडे अशा दुर्दम्य ठिकाणी हे शिबीर आयोजित करण्याचे श्रेय जाते.

थोडक्यात

शिवणकाम स्पर्धांचे आयोजन (७ व २३ जानेवारी २०१६, आंबेडकर कॅलनी)

या स्पर्धेत १४ स्त्रियांनी भाग घेतला. सुनिता, किंडो, बसंती, सरिता व श्री मिझ या माहेरच्या कार्यकर्त्यांनी माहेर प्रशिक्षण केंद्राच्या वतीने या स्पर्धांचे आयोजन केले होते.

नेत्र शिबीर आयोजित (१३ जानेवारी २०१६, करकट, विजुपाडा)

व्हिजन आय केअर, रांची, या संस्थेच्या सहकार्याने हे शिबीर आयोजित केले होते. ४० मुले, त्यांचे आई-वडील व विजुपाडाचे रहिवासी यांनी या शिबीराचा लाभ घेतला.

मॅरॅथॉन स्पर्धेत माहेरच्या मुलांचा सहभाग (१७ जानेवारी २०१६)

पाच मुली व आठ मुलगे यांनी या स्पर्धेत भाग घेतला होता. युवोत्सवाचा एक भाग म्हणून रांची येथे मोराहाबादी क्रिडांगणावर एअरटेल या कंपनीने या स्पर्धांचे आयोजन केले होते. स्पर्धकांना यश मिळाले नाही पण सर्वांनी आपले अंतर मात्र पूर्ण केले. अपयश ही यशाची पहिली पायरी असते हे खरेच.

क्रिडा शिबीराचे आयोजन (२६-१८ जानेवारी २०१६)

या शिबीरात मैदानी व बंदिस्त अशा दोन्ही खेळांचा समावेश होता, आकाशात फुगे सोडून चान्हो शाळेच्या मुख्याध्यापिका सि. वंदना यांनी या शिबीराचे उद्घाटन केले.

'रायझिंग स्टार'च्या गटाची निर्मिती (२१ फेब्रुवारी २०१६)

मा का घर च्या सर्व कार्यक्रमांच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी या गटावर असेल. या गटाचे सभासद म का घर मधील मोठी मुले असतील.

माहेर दिनाचे आयोजन (२९ फेब्रुवारी २०१६, माहेर चान्हो, रांची)

या कार्यक्रमाला स्वतः सिस्टर लुसी, मा का घरमधील मुले व कर्मचारी व माहेरचे हितचिंतक डॉ. वुल्फगॅंग श्वेगर हजर होते. यावेळी मा का घर च्या मुलांने अनेक सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर केले. नेमका याच दिवशी वुल्फगॅंग यांचा वाढदिवस असल्याने त्यांचे सर्वांनी गाण्यांच्या सुरात अभिष्टचिंतन केले.

इनर व्हील क्लब तर्फे माहेरच्या मुलांना मच्छरदाण्या भेट (२९ फेब्रुवारी २०१६, मा का घर, चान्हो, रांची)

कृतज्ञता म्हणून मुलांनी क्लबच्या सभासदांसाठी सुंदर गाणी म्हटली. सि. लुसींनी यावेळेस क्लबच्या सभासदांबरोबर माहेरच्या कामाबाबत बातचीत केली.

भगवान बिरसा जैविक उद्यान (२९ मार्च २०१६, रांची) व रातु पार्क (३१ मार्च २०१६) येथे सहल आयोजित

भगवान बिरसा जैविक उद्यानाची भारतातील सर्वोत्कृष्ट प्राणीसंग्रहालयांमध्ये गणना होते तर रातु पार्क हा रांचीमधील एक प्रमुख आकर्षण आहे. बिजुपाडापासून हे उद्यान २५ कि.मी. दूर आहे.

वैद्यकीय शिबीर आयोजित (७ जून २०१६, धर्मधर्व)

धर्मधर्व हे अतिशय दाट जंगलात वसलेले खेडे आहे. या ठिकाणी साधारणतः ९० कुटुंबे राहात असून त्यांना कोणत्याही वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध नाहीत. यासाठी वरील शिबीर माहेर फुलव्रा संघटनेने बोकारो येथील मा शारदे सेवासदनचे डॉ. जितेंद्र कुमार व त्यांचे कर्मचारी यांच्या सहकार्याने आयोजित केले होते.

बोअरवेलचा यशस्वी उपक्रम (७ जून २०१६, धर्मधर्व)

या गावाला सि. लुसींनी ९ मेला भेट दिल्यानंतर या ठिकाणी बोअरवेल घेण्यात आली. त्यामुळे येथील १०० कुटुंबांना पिण्याचे पाणी उपलब्ध झाले आहे. पूर्वी या कुटुंबांना ३ कि.मी. वरून पाणी आणावे लागत असे.

SISTER LUCY RECEIVES 'NARI SHAKTI PURASKAR' AT THE HANDS OF PRESIDENT

It made all Maher proud and jubilant when in an elegant ceremony at the Durbar Hall of the Rashtrapati Bhavan Sister Lucy received on 8th March 2016 the coveted 'Nari Shakti Puraskar' at the hands of President Pranav Mukherjee. Coinciding with the International Women's Day, the award has been instituted by the women and child development ministry and is given to the eminent women and institutions that have rendered distinguished service to the cause of women empowerment especially among the vulnerable and marginalized sections of the society.

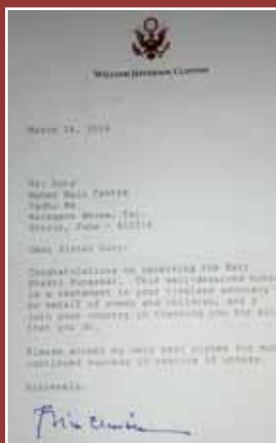
On the occasion the President

underlined that it was high time the Indian society changed its mind set and realised that it was in its own interest that it allowed freedom of choice to its women.

'Each awardee is an inspiration, does India proud and is a trailblazer in her innovation. These women have a history of overcoming insurmountable obstacles through courage and foresight to bring about a positive change they wish to see in the world', said the Women and Child Development Minister Maneka Gandhi on the occasion.

The award consists of a citation and a prize of Rs 100000. Fifteen other distinguished women too were given the award and felicitated by the President. The felicitations were followed by a high tea for the awardees which was attended by Ms Maneka Gandhi.

Sister Lucy was accompanied on the occasion among others by Maher President Hira Begum Mulla, Dr Hemant Devasthali, Mr. Edward Mendonsa and her brothers Siby and Jithu.

President Bill Clinton joined Sister Lucy's admirers in complimenting her on the Nari Shakti Award when he made it a point to write to her personally to congratulate her on this distinction.

Earlier during her visit to US in September and October 2015 to attend the Clinton Global Initiative annual meeting, Sister Lucy had an occasion to meet the former President and exchange with him a few words. He had gone through her 60th birthday volume *Life Is Love* and appreciated her work.

Maher is pleased to thank President Clinton for this kind gesture.

SISTER LUCY HONOURED BY CATHOLIC FRATERNITY

On 24th April 2016 a special program was arranged by Kottayam Arch Diocese Knaya Catholic Congress to felicitate Sr. Lucy Kurien for the honour she has received from the Government of India. The program was inaugurated by Cardinal Mar George Alenchery (Syo Malabar Major Arch Bishop). It was graced by the presence of Mar Mathew Mulakat (Arch Bishop of Kottayam), Mar James Thoppil (Bishop of Kohima), Mar Simon Kaipuramv (Bishop of Balasore), Mar Joseph Pandarasheril (Bishop of Kottayam Arch Diocese), Mr. Johny Thottukal, Mr. V. V Augustine, Fr. Michael Vettikatt, Fr Jacob Valel, and many others.

Sister Lucy gratefully accepted the honour from her religious fraternity.

Would you like to help?

Sr. No.	Particulars	No. Of items	Appx.Cost Rupees	In Euros € @ 73 Approx.	In US \$ @ 65 Approx.	In GBP £ @Rs.88/-
1	Inverter	3	75000	1027	1154	852
2	Genarator	1	100000	1370	1538	1136
3	Storage Tins (Kotties)	20	80000	1096	1231	909
4	Tape Recorder with C D Player	10	30000	411	462	341
5	Godrej Cupboard	7	35000	479	538	398
6	Filing Cupboard	3	90000	1233	1385	1023
7	Small Cupboard	3	12000	164	185	136
8	Plastic Chairs	100	80000	1096	1231	909
9	Office Table	5	25000	342	385	284

Bank Details - For People Abroad:

Maher, S.B. Account No: 0261101061493.
Swift Code - FD Pune CNRBINBBID
IBAN NO. DE41500700100953458710
Canara Bank, Deep Heights, Nagar Road,
Ramwadi, Pune 411014,
Maharashtra, India.

For People in India:

Maher, S.B. Account No: 034104000033202
IDBI Bank Ltd, Nagar Road,
Yerwada, Pune 411006,
Maharashtra, India.

IFSC : IBKL0000034

PAN NO.: AABTM1421G

Contact Details:

Maher, Sr. No. 1295, Vadu Budruk,
Bhima Koregaon, Tal-Shirur,
Pune-412216, Maharashtra, India.
Tel: 02137287517, Mob: 9011086131

National Admin Office:

Tel.: 020 27033421 Mob.: 9011086134.
Email: maherpune@gmail.com or
maher@maherashram.org
Website: www.maherashram.org

Written and edited by Dr. Hemant Devasthali, Hon. Advisor, Maher